

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

AC11/A1/1

**POROČILO ODBORA ZA PREVERJANJE
ZA XI. ALPSKO KONFERENCO
O STANJU GLEDE UPOŠTEVANJA
ALPSKE KONVENCIJE IN
NJENIH IZVEDBENIH PROTOKOLOV**

Uvod	1
• Pomen Alpske konvencije	1
• Izvajanje Alpske konvencije na splošno	1
• Postopek priprave poročila Odbora za preverjanje.....	2
• Struktura poročila	3
A Stanje na področju uresničevanja Alpske konvencije in njenih protokolov	4
A1 Uresničevanje priporočil X. Alpske konference	4
<i>A1.1 Krepitev sodelovanja med pogodbenicami, ki obsega implementacijo vseh izvedbenih protokolov, zlasti na področju urejanja prostora in prometa.....</i>	<i>4</i>
<i>A1.2 Oziranj na varčno rabo tal v obliki izvajanja ukrepov za ureditev rabe površin v skladu z določbami 9. člena protokola o urejanju prostora in 7. člena protokola o varstvu tal</i>	<i>7</i>
<i>A1.3 Dopolnitev ukrepov za zagotovitev racionalnega in varnega odvijanja prometa v prometnem omrežju, ki je med seboj usklajeno na čezmejni ravni, skladno s 7. členom protokola o prometu in izboljšanje pravičnejšega zaračunavanja realnih stroškov različnih nosilcev prometa glede na povzročitelja skladno s 14. členom protokola o prometu</i>	<i>9</i>
<i>A1.4 Spodbujanje sonaravnega turizma tudi z ukrepi, ki krepijo ekonomsko privlačnost sonaravnega turizma v skladu s 6. členom protokola o turizmu in še posebej v skladu s tretjim in četrtem odstavkom tega člena, ter z ukrepi, ki preprečujejo in odpravljajo škodo v okolju, ki jo povzročajo turistične dejavnosti in turistična infrastruktura, ter oziranj na učinkovitejšo izvajanje določil, ki zadeva uporabo motornih vozil in zračnih plovil za prostočasne namene po določilih drugega odstavka 15. člena in 16. člena protokola o turizmu in prvega odstavka 12. člena protokola o prometu</i>	<i>11</i>
<i>A1.5 Upoštevanje ciljev protokola o gorskem gozdu tudi v politikah na drugih področjih v skladu z 2. členom, še posebno ciljev postopnega zmanjšanja obremenitve zraka z onesnaževali na takšno raven, ki ni škodljiva za gozdne ekosisteme ter omejevanja staleža parkljaste divjadi na raven, ki omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih gorskih gozdov.....</i>	<i>14</i>
<i>A1.6 Oblikovanje rešitev za usklajevanje različnih zahtev po rabi in različnih interesov, zlasti pri usklajevanju med kmetijstvom in gozdarstvom, varstvom narave in lovstvom</i>	<i>16</i>
<i>A1.7 Boljša uskladitev sektorskih politik, s čimer bi se v skladu s 6. členom protokola o urejanju prostora preprečila tveganja, povezana z enostransko rabo prostora</i>	<i>18</i>
<i>A1.8 Izpolnjevanje tistih obveznosti iz Alpske konvencije in njenih protokolov, ki jih je mogoče izpolniti samo s skupnimi prizadevanji. To velja med drugim za izpopolnitev urejanja površin za trajno</i>	

	<i>opazovanje in njihovega vključevanja v vsealpsko omrežje za opazovanje tal v skladu z 21. členom protokola o varstvu tal</i>	19
A2	Izvajanje mednarodnopravnih obveznosti iz Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov, ki niso predmet priporočil X. Alpske konference	21
<i>A2.1</i>	<i>Splošne obveznosti v skladu z drugim odst. 2. člena črke a do l in v skladu s 3. in 4. členom okvirne konvencije</i>	21
<i>A2.2</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju urejanja prostora in trajnostnega razvoja</i>	22
<i>A2.3</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju varstva tal</i>	23
<i>A2.4</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju varstva narave in urejanja krajine</i>	24
<i>A2.5</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju hribovskega kmetijstva</i>	25
<i>A2.6</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju gorskega gozda</i>	26
<i>A2.7</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju turizma</i>	27
<i>A2.8</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju prometa</i>	28
<i>A2.9</i>	<i>Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju energije</i>	29
B	Primerjava stanja na področju izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov s stanjem iz poročila Odbora za preverjanje, predloženega na X. Alpski konferenci	30
C	Morebitni pregledi na kraju samem	31
D	Morebitni zahtevki za preverjanje	32
E	Zaključki	32

Uvod

- **Pomen Alpske konvencije**

Alpska konvencija in njeni izvedbeni protokoli so za vse pogodbenice pomemben instrument trajnostnega razvoja alpskega območja. Določitev skupnih, mednarodno pravno zavezujočih standardov omogoča na celotnem alpskem območju celostno izravnavo ekoloških, ekonomskih in socioloških razsežnosti in s tem okolju prijazno gospodarjenje in življenje.

Pogodbenice poročajo, da sta se v zadnjih letih okrepila čezmejna izmenjava izkušenj in sodelovanje na različnih strokovnih področjih. Alpske države se skupaj udeležujejo tudi pri sklepanju mednarodnih partnerstev z drugimi gorskimi območji (Karpati, Balkan, Kavkaz, Srednja Azija). Vendar pa Avstrija in Slovenija menita, da potenciali, ki so značilni za Alpsko konvencijo, še zdaleč niso izčrpani. Za Francijo, Italijo, Švico in Slovenijo pomeni Alpska konvencija še dodatno okrepitev nacionalne politike na gorskih območjih. Poleg tega je treba omeniti, da so izvedbeni protokoli v Avstriji dosegli neposreden učinek, saj jih morata upoštevati zakonodaja in izvršilna oblast.

- **Izvajanje Alpske konvencije na splošno**

Izvajanje v smislu vsebinskega izvrševanja določb pogodbe je raznovrstno.

Sodne in upravne odločbe, ki se neposredno sklicujejo na Alpsko konvencijo in njene izvedbene protokole, obstajajo v Franciji, Avstriji in Sloveniji, ne pa tudi v pravnem redu drugih pogodbenic. Tak je denimo primer Nemčije, kjer se relevantne obveznosti iz Alpske konvencije izvajajo po nacionalni zakonodaji. Francija v zvezi s tem omenja uredbo o urbanističnem načrtovanju v gorah z dne 22. 12. 2006, ki zadeva nove turistične objekte, ter uredbo o varstvu pokrajine in valorizaciji pokrajine na območju Mont Salève v Visoki Savoiji z dne 27. 2. 2008. Avstrija opozarja, da organi oblasti ocenjujejo, da so posamezne določbe Alpske konvencije preohlapne in jih zato v upravni praksi pogosto ne upoštevajo. V Sloveniji je bi ta način izvajanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov s pravnega vidika uporabljen pri izvrševanju določb Zakona o urejanju prostora, Zakona o varstvu narave, Zakona o varstvu okolja, Zakona o Triglavskem narodnem parku, Zakona o vodah in Zakona o gozdovih. V Avstriji¹ pri obravnavanju vprašanj izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov s pravnega vidika služi kot pomoč priročnik o izvajanju Zveznega ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo, okolje in vodno gospodarstvo in pravna podatkovna zbirka² kot tudi smernice za izvajanje Zveznega ministrstva za okolje in bavarskega ministrstva za okolje v Nemčiji³. Tudi italijansko ministrstvo za okolje je izdalo priročnik za izvajanje okvirne konvencije⁴ s pravnega vidika.

Izvajanje zadevnih sektorskih politik je za vse pogodbenice eden najpomembnejših ukrepov uresničevanja ciljev Alpske konvencije. V zvezi s tem Francija in Slovenija poudarjata pomen politike prostorskega razvoja in varstva narave. Avstrija poudarja pomen prizadevanj za enotno izvajanje s pomočjo navodil podrejenim upravnim organom. Ravno tako vse pogodbenice uresničujejo cilje Alpske konvencije z izvajanjem projektov, pa naj bodo to projekti iz programa

¹ Glej http://gpool.lfrz.at/gpoolexport/media/file/Alpenkonvention_Umsetzungshandbuch.pdf

² Glej <http://www5.umweltbundesamt.at/alpenkonvention>

³ Glej http://www.bmu.de/int_umweltpolitik/weitere_multilaterale_zusammenarbeit/doc/40826.php

⁴ Glej Ministero dell'Ambiente, della Tutela del Territorio e del Mare e Consulta Stato Regioni dell'Arco alpino e Eurac research (2006); La Convenzione delle Alpi, Politiche, leggi e misure di attuazione in Italia", Bolzano/Bozen

za območje Alp ali drugih regionalno političnih instrumentarijev EU, drugi čezmejni projekti ali nacionalni projekti, pomembni za gorska območja. Poleg tega so Nemčija, Italija, Avstrija in Slovenija kot ukrep uresničevanja Alpske konvencije navedle delovanje na področju odnosov z javnostmi v zvezi z vprašanji Alpske konvencije in alpskega prostora ter pripadajoče prireditve in posvete oz. srečanja ter objave različnih publikacij in študij. Nadaljnje oblike delovanja zadevajo financiranje raziskovalnih projektov in sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami, ki so jih navedle Nemčija, Italija in Švica. Kot dodatni ukrepi uresničevanja ciljev Alpske konvencije se omenjajo podpora Mreži zavarovanih območij v Alpah (Nemčija, Francija, Monako, Slovenija), določanje zavarovanih območij (Avstrija, Slovenija) in podpora nevladnim organizacijam, ki delujejo na tem področju (Francija, Avstrija, Slovenija). Poleg tega Nemčija, Francija, Avstrija in Švica podpirajo delovanje Omrežja občin „Povezanost v Alpah“, v Sloveniji je to šele na začetku.

- **Postopek priprave poročila Odbora za preverjanje**

Namen mehanizma za preverjanje upoštevanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov, vzpostavljen v skladu s sklepom VII/4 Alpske konference je občasno preveriti, ali pogodbenice spoštujejo prevzete obveznosti, in pogodbenice podpreti pri izpolnjevanju njihovih obveznosti.

X. Alpska konferenca je Odboru za preverjanje poverila nalogo, da v okviru drugega verifikacijskega postopka (postopka za preverjanje) določi skupne prednostne naloge s posebnim upoštevanjem pomanjkljivosti, na katere je ta opozoril v svojih priporočilih v prvem postopku preverjanja. V ta namen je Odbor za preverjanje pogodbenice zaprosil, da predložijo povzetek uresničevanja priporočil X. Alpske konference ter izdelajo povzetek dopolnjenih oz. ažuriranih nacionalnih poročil, ki so jih predložile v drugem postopku preverjanja, in pri tem obravnavajo tudi pomanjkljivosti pri uresničevanju, ki jih omenja prvo poročilo in niso bile zajete v priporočilih.

Na podlagi povzetkov, ki so jih predložile pogodbenice, in predloženih nacionalnih poročil je Stalni sekretariat izdelal delovno gradivo o težavah pri uresničevanju Alpske konvencije, ki so jih pogodbenice same navedle. Odbor za preverjanje se je seznanil s strukturo tega dokumenta in zaprosil pogodbenice, da dodatno k temu predložijo zgledne primere dobre prakse in informacije o morebitnih pomembnejših težavah pri izvajanju priporočil. Izhajajoč iz tega je Stalni sekretariat pripravil osnutek poročila za XI. Alpsko konferenco, na podlagi osnutka pa je nato Odbor za preverjanje ugotavljal, v kolikšni meri pogodbenice izpolnjujejo obveznosti, ki izhajajo iz Alpske konvencije in njenih protokolov. Delegacije so pri tem izkoristile priložnost ter razširile svoja poročila, ~~zlasti glede stališč~~ opazovalci, ki so zastopani v Odboru za preverjanje, pa predložili svoje komentarje. Na podlagi rezultatov posvetovanj, ki jih je opravil Odbor za preverjanje, je bilo potem poročilo dokončno oblikovano in sprejeto s strani pogodbenic.

Treh sej, ki so potekale pod slovenskim predsedstvom, so se udeležile vse delegacije razen delegacij Evropske unije in Monaka. Od organizacij s statusom opazovalca so se sej udeležili CIPRA International, Svetovna zveza za varstvo narave (IUCN) in CAA.

Aktualne različice nacionalnih poročil, ki so jih predložile pogodbenice, so objavljene na naslednjih spletnih naslovih domače strani Alpske konvencije:

DE: http://www.alpconv.org/theconvention/conv06_CC_b_de

FR: http://www.alpconv.org/theconvention/conv06_CC_b_fr

IT: http://www.alpconv.org/theconvention/conv06_CC_b_it

SL: http://www.alpconv.org/theconvention/conv06_CC_b_sl

Pogosta razhajanja med odgovori, ki so jih pogodbenice navedle v svojih poročilih, in izjavami, ki jih vsebuje pričujoči osnutek poročila, izvirajo iz dejstva, da so pogodbenice med potekom sej Odbora za preverjanje svoje odgovore precizirale oz. popravile.

- **Struktura poročila**

V prvem razdelku (poglavju) A je predstavljeno stanje na področju izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov na dan 1. 9. 2009, ko je potekel rok za predložitev nacionalnih poročil. To se po eni strani nanaša na upoštevanje priporočil X. Alpske konference (razdelek A1), po drugi strani pa na izvajanje tistih mednarodnih obveznosti, ki jih priporočila ne vsebujejo (razdelek A2). V skladu s pooblastilom X. Alpske konference je pri obravnavi pomanjkljivosti posebna pozornost posvečena predstavitvi ravnanja pogodbenic s priporočili. Zato razdelek A1 obravnava ukrepe, ki so jih pogodbenice sprejele v zvezi s tem, in navaja ugotovitve o izvajanju priporočil, ki še obstajajo. Poročanje o osrednjih točkah drugega postopka preverjanja dopolnjujejo stališča pogodbenic in opazovalcev ter izbrani primeri dobrih praks, ki pogodbenicam omogočajo, da se učijo ena od druge. Razdelek A2 vsebuje najprej kratko predstavitev stanja pri izvajanju splošnih obveznosti pogodbenic iz okvirne konvencije, nato pa so za posamezne izvedbene protokole navedene učinkovitost sprejetih ukrepov, ugotovitve o izvajanju ter stališča pogodbenic in opazovalcev.

Drugi razdelek B vsebuje primerjavo stanja izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov na podlagi nacionalnih poročil, ki so jih pogodbenice predložile v drugem postopku, s stanjem pri izvajanju iz poročila Odbora za preverjanje, ki ga je ta predložil X. Alpski konferenci. Primerjava obsega tudi določbe, ki temeljijo na priporočilih X. Alpske konference, in tiste mednarodne obveznosti, ki niso predmet priporočil.

Tretji razdelek C obravnava morebitne preglede na kraju samem, četrti razdelek D morebitne zahtevke za preverjanje, peti razdelek E pa vsebuje zaključke.

Priloga 1 vsebuje pregled, iz katerega so razvidni datumi predložitve nacionalnih poročil in obveznost pogodbenic za predložitev odgovorov. Priloga 2 vsebuje informacijo Odbora za preverjanje za XI. Alpsko konferenco v zvezi s težavami pri izvajanju 6. člena protokola o varstvu narave.

A Stanje na področju uresničevanja Alpske konvencije in njenih protokolov

A1 Uresničevanje priporočil X. Alpske konference⁵

A1.1 *Krepitev sodelovanja med pogodbenicami, ki obsega implementacijo vseh izvedbenih protokolov, zlasti na področju urejanja prostora in prometa*

To priporočilo se nanaša na 2. člen okvirne konvencije kot tudi na vse določbe izvedbenih protokolov, ki obravnavajo mednarodno sodelovanje na splošno, skladno z 2. členom (e) in 4. členom protokola o urejanju prostora, 3. členom in prvim odstavkom 5. člena protokola o prometu, 5. členom protokola o varstvu tal, 3. členom protokola o varstvu narave, 6. členom protokola o hribovskem kmetijstvu, 4. členom protokola o gorskem gozdu, 2. členom protokola o turizmu in tretjem odstavku 4. člena protokola o energiji.

Poleg tega priporočilo obsega posebne obveznosti čezmejnega sodelovanja, ki so navedene v drugem odstavku 10. Člena protokola o urejanju prostora, drugem odstavku 8. člena, prvem odstavku 10. člena (črke a, b, c) in 17. členu prometnega protokola, tretjem odstavku 10. člena protokola o gorskem gozdu, drugem odstavku 18. člena protokola o turizmu ter drugem odstavku 2. člena, šestem odstavku drugega člena in 13. členu protokola o energiji.

Priporočilo govori tudi o splošnih obveznostih pogodbenic na področju usklajevanja raziskav in sistematičnega opazovanja⁶ kot tudi o posebnih obveznostih pogodbenic na področju raziskav in opazovanja⁷.

A1.1.1 Ukrepi pogodbenic

Vse pogodbenice si prizadevajo nadaljevati in krepiti sodelovanje, ki je predvideno v posameznih vsebinskih sklopih Alpske konvencije. To še zlasti velja za prostorsko načrtovanje in promet. Poleg dogovorov in sodelovanja v čezmejnih organih, na primer v strukturah züriškega procesa na področju prometa, se kot najpomembnejši instrument sodelovanja navaja vedno večje število skupnih projektov.

⁵ Ugotovitve iz tega razdelka temeljijo na sintezi upoštevanja priporočil X. Alpske konference, ki so jih izdelale Nemčija, Italija, Avstrija, Švica in Slovenija, na dopolnjenem nacionalnem poročilu za leto 2005, ki ga je predložil Liechtenstein, na nacionalnih poročilih za leto 2009 Nemčije, Francije, Italije, Avstrije in Slovenije, izdelanih po enotnem vzorcu, ki ga je Stalni odbor določil na 28. seji, ter na poročilu Odbora za preverjanje o stanju glede upoštevanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov, ki je sprejela X. Alpska konference. Za podrazdelek A1.4 sta bila poleg tega za podlago uporabljena prispevka Liechtensteina (26. 8. 2008) in Nemčije (30. 6. 2009) o študiji z naslovom "Motorna vozila in zračna plovila v alpskem prostoru", ki sta bila posredovana Stalnemu sekretariatu.

⁶ 3. in 4. člen okvirne konvencije, prvi odst. 14. člena Protokola o urejanju prostora, 1. odst. 18. člena Protokola o prometu, 1. odst. 19. člena Protokola o varstvu tal, 1. odst. 20. člena Protokola o varstvu narave, 1. odst. 17. člena Protokola o hribovskem kmetijstvu, 1. odst. 13. člena Protokola o gorskem gozdu, 1. odst. 22. člena Protokola o turizmu in 1. odst. 15. člena Protokola o energiji.

⁷ Tretji odst. 19. člena in četrti odst. 19. člena Protokola o varstvu tal, drugi odst. 20. člena Protokola o varstvu narave, četrti odst. 17. člena, peti odst. 17. člena in šesti odst. 17. člena Protokola o hribovskem kmetijstvu ter četrti odst. 13. člena Protokola o gorskem gozdu.

Nemčija, Francija, Italija, Avstrija, Švica in Slovenija aktivno sodelujejo pri različnih projektih spodbujanja v okviru transnacionalnega programa EU „Območje Alp“, kot so na primer CLISP (prilagajanje na podnebne spremembe s prostorskim načrtovanjem na območju Alp), CLIMCHALP (upravljanje naravnih nesreč v času podnebnih sprememb), COMUNIS (medobčinsko sodelovanje v okviru strateškega usmerjanja razvoja poslovnih lokacij), ACCESS (oskrba s storitvami javnega pomena na podeželju), DEMOCHANGE (posledice demografskih sprememb v Alpah), Alps Mobility II – Alpine Pearls (trajnostna turistična mobilnost), CO₂NeuTrAlp (ogljico nevtralni promet na območju Alp), AlpCheck II (transnacionalni enotni informacijski sistem za spremljanje in nadziranje cestnega prometa od Alp do morja), TRANSITECTS (intermodalne rešitve za železniški tovorni promet), iMONITRAF! (spremljanje učinkov cestnega prometa na območju Alp),

V okviru čezmejnih programov INTERREG Avstrija in Nemčija navajata projekte za krepitev javnega lokalnega prevoza potnikov. Slovenija omenja projekta "Karavanke@prihodnost.eu - gospodarjenje z naravo v evropski regiji prihodnosti" in „Brezmejna doživetja narave - Nature experience“ , ki jih izvaja v sodelovanju s partnerji iz Avstrije in Italije.

V obmejnem regijah Francije so za usklajevanje prostorskega načrtovanja, gospodarski razvoj in okoljskih zahtev velikega pomena partnerstva med narodnimi parki.

Italija omenja strukture sodelovanja evroregij Insubrica, Nova Raetia, Tirolska-Južna Tirolska-Trentino, Jadran-Alpe-Panonija, Alpe-Mediteran, upravne skupnosti Espace Mont Blanc in delovne skupnosti alpskih dežel in Alpe-Jadran.

V Liechtensteinu vlado zavezuje k sodelovanju pri čezmejnem načrtovanju prostora nov zakon o graditvah, ki je začel veljati 1. 10. 2009.

Sporazum med Švico, Liechtensteinom in Avstrijo o sodelovanju pri nadaljnjem razvijanju železniškega omrežja z dne 14. 9. 2007 je prispeval k izboljšanju čezmejnega in čezalpskega železniškega prometa. Drugi primeri, ki jih navaja Švica, se nanašajo na upoštevanje obmejnih območij pri razvijanju prostorske zasnove Švice ter razprava o prostorski koheziji v okviru prostorske agende in zelene knjige Evropske komisije.

Slovenija kot pogodbenica Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (ESPOO) o presoji čezmejnih vplivov na okolje navaja, da pri okoljski presoji sodelujejo tudi partnerji z obmejnih območij. Za primer navaja izboljšane tehnične in varnostne razmere v predoru Karavanke in posodobitev ljubeljskega predora.

A1.1.2 Ugotovitve o izvajanju⁸

V zvezi s splošnimi določbami, ki zadevajo mednarodno sodelovanje, za področje prostorskega načrtovanja, turizma in energije težave pri izvajanju niso navedene. Tudi na področju varstva tal, varstva narave, hribovskega kmetijstva in gorskega gozda je bila izpolnjena večina ciljev iz splošnih določb o mednarodnem sodelovanju. Možnosti izboljšanja izvajanja, ki jih pogodbenice omenjajo, se nanašajo na opredelitev in nadzorovanje območij

⁸ V tem in naslednjih razdelkih, ki vsebujejo ugotovitve o izvajanju, so obravnavana tudi morebitna nasprotja in nepopolnosti, če so pomembna za oceno težav pri izvajanju. Morebitne nepopolnosti so navedene tako v poglavju A1 kot tudi v razdelkih od A2.2 do A2.9 v tekstu, ki obravnavajo učinkovitost ukrepov in težave pri izvajanju na splošno. Poleg tega so posebej omenjene le kot opombe pri posebnih težavah pri izvajanju, obravnavane v razdelkih od A2.2 do A2.9.

varstva tal in obremenjenih tal⁹, opredelitev območij ogroženosti¹⁰ (5. člen protokola o varstvu tal), preprečevanje poškodb narave in krajine ter nadomestila zanje¹¹ (3. člen protokola o varstvu narave), skupno vrednotenje razvoja gozdarske politike¹² in medsebojno posvetovanje pred pomembnimi odločitvami za izvajanje protokola o hribovskem kmetijstvu¹³ (4. člen protokola o hribovskem kmetijstvu)¹⁴. V zvezi z zadevnimi odločbami protokola o prometu ni bilo posebnih vprašanj. Zato je opozorjeno na izjave v zvezi z razdelkom A 1.3.2, saj 7. člen protokola o prometu predvideva pri usklajevanju ukrepov mednarodno sodelovanje.

Glede posebnih obveznosti na področju čezmejnega sodelovanja Francija navaja, da le deloma usklajuje in koncertira načrtovanje prometne infrastrukture na območju Alp z drugimi pogodbenicami. Nemčija navaja, da se druge pogodbenice ne posvetujejo vedno z njo o projektih, ki imajo pomemben čezmejni pomen, in omenja uvedbo sektorske prepovedi vožnje na avtocesti skozi dolino reke Inn in uvedbo časovne in krajevne razširitve prepovedi nočne vožnje. Avstrija pa navaja, da omenjena posvetovanja opravlja. Zaradi pomanjkljivih odgovorov ni mogoče ugotoviti, ali so z Italijo vedno opravljene konzultacije o projektih, ki imajo pomemben čezmejni pomen (drugi odstavek 8. člena protokola o prometu).

Nemčija, Francija, Avstrija in Slovenija ne navajajo primerov sodelovanja z drugimi pogodbenicami pri načrtovanju in določanju naravnih gozdnih rezervatov. Ker Italija ni odgovorila na vprašanje o tovrstnem sodelovanju, ni mogoče ugotoviti, ali na tem področju sodeluje z drugimi pogodbenicami (tretji odstavek 10. člena protokola o gorskem gozdu).

Francija, Avstrija in Slovenija v okviru čezmejnega sodelovanja z drugimi pogodbenicami niso sprejele ukrepov za razporejanje počitnic. Francija navaja, da takšnega dogovora za prerazporejanje počitnic ne bilo mogoče doseči (drugi odstavek 18. člena protokola o turizmu).

Možnosti izboljšanja obstajajo pri izvedbi predhodnih posvetovanj na področju energije pri projektih z morebitnimi čezmejnimi učinki. To velja za Avstrijo, ki navaja, da se pri tovrstnih projektih ne posvetuje vedno z drugimi pogodbenicami. Poleg tega Avstrija navaja, da se druge pogodbenice ne posvetujejo vedno z njo in pri tem omenja projekte v Nemčiji in Švici. Nemčija in Švica navajata, da omenjena posvetovanja opravljata. Slovenija poroča, da se pri tovrstnih projektih druge pogodbenice ne posvetujejo vedno z njo in navaja problematiko plinskega terminala v Tržaškem zalivu in načrtovano gradnjo kompresorske postaje za zemeljski plin blizu državne meje; Italija nasprotno navaja, da omenjena posvetovanja opravlja. Ker Francija ni odgovorila na zadevno vprašanje, ni mogoče ugotoviti, ali upošteva morebitna stališča prizadetih pogodbenic (13. člen protokola o energiji).

Glede splošnih in posebnih obveznosti pogodbenic na področju usklajevanja raziskav in sistematičnega opazovanja narave in krajine ni bistvenih težav pri izvajanju¹⁵.

⁹ Nemčija, Francija, Italija, Avstrija in Slovenija

¹⁰ Nemčija, Francija, Avstrija in Slovenija

¹¹ Nemčija, Francija, Italija, Slovenija

¹² Nemčija, Francija, Italija, Slovenija

¹³ Francija, Italija, Avstrija, Slovenija

¹⁴ V tem odstavku so navedene samo težave pri izvajanju, ki so jih omenile najmanj štiri pogodbenice.

¹⁵ O posameznih zadevnih členih okvirne konvencije in izvedbenih protokolov ni bilo vprašanj, temveč so bili ti le površno obravnavani pri 10., 11. in 12. vprašanju v delu C v okviru enotnega vzorca za poročanje pogodbenic.

A1.1.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

CAA je mnenja, da se z neupoštevanjem obveznosti, ki so opredeljene v protokolih na temo mednarodnega sodelovanja, ne izvajajo pomembna določila konvencije, ki imajo za obmejna območja posebno veljavo. Na območju gorovja Mont-Blanc smiselno načrtovanje koriščenja krajine ne obstaja.

A1.1.4 Primeri dobrih praks

Za Nemčijo in Švico se v projektu CLISP, ki poteka v okviru Pobude skupnosti INTERREG IV B in pri katerem sodeluje 14 partnerjev iz alpskih držav, oblikujejo načini urejanja prostora, "odpornega proti podnebnim spremembam", ter razvijajo obetavne zasnove v prihodnost usmerjenega načrtovanja, ki bo preprečevalo oz. omililo prostorske konflikte, pogojene s podnebnimi spremembami, in zmanjšalo ranljivost prostorskih struktur na negativne posledice podnebnih sprememb.

Italija s programom "Low Noise Train", ki ga je začela izvajati v sodelovanju z družbo Nemške železnice (Deutsche Bahn AG), Avstrijskimi železnicami (Österreichische Bundesbahn) in italijansko železnico (Ferrovie dello Stato), uresničuje cilj občutnega zmanjšanja hrupa do 23 dB(A) na celotnem sistemu z razvijanjem novih tovornih vozil, pri katerih je optimizirano zmanjšanje hrupa. Istočasno si prizadeva doseči, da bi tovorni železniški promet z znižanjem "Life Cycle Costs" za 40% sedanjih stroškov ter s povečanjem hitrosti prevoza na 160 km na uro postal privlačnejši in s tem bolj konkurenčen.

Delovanje Platforme za brennerski koridor (Brenner Corridor Plattform), ki spremlja dejavnosti na železniški osi Berlin-Palermo, je za Avstrijo uspešen model sodelovanja pogodbenic na področju prometa.

Čezmejno sodelovanje v okviru programa za boljšo usklajenost naselij in prometa Aglomeracija Werdenberg – Kneževina Liechtenstein, za katero je bilo posebej ustanovljeno društvo, katerega predsedstvo tvorita dva župana iz Švice, dva iz Liechtensteina ter po en zastopnik države Liechtenstein in kantona St. Gallen, je za Švico uspešen model sodelovanja pogodbenic na področju prometa.

A1.2 Oziranje na varčno rabo tal v obliki izvajanja ukrepov za ureditev rabe površin v skladu z določbami 9. člena protokola o urejanju prostora in 7. člena protokola o varstvu tal

To priporočilo se nanaša na obveznosti pogodbenic v smislu tretjega odst. 9. člena črke a, e, in f protokola o urejanju prostora ter na obveznosti pogodbenic v smislu 7. člena protokola o varstvu tal. Obveznosti v skladu s prvim odst. 9. člena črke b obravnava razdelek A1.7, ostale obveznosti pogodbenic v skladu s 9. členom protokola o urejanju prostora pa oddelek A2.2.

A1.2.1 Ukrepi pogodbenic

Pogodbenice si z zakonodajo pa tudi z nezakonodajnimi ukrepi prizadevajo za varčno rabo tal.

Med številnimi zadevnimi pravnimi predpisi je treba omeniti v Nemčiji zakon o gradnjah in bavarski program za razvoj podeželja, v Franciji načrte za ozemeljsko povezanost (SCOT) ter lokalne urbanistične načrte (LPU), v Italiji načrte rabe tal, številne nove zakone avstrijskih zveznih dežel Spodnja Avstrija, Salzburg in Zgornja Avstrija, ki predvidevajo ukrepe za izboljšanje kakovosti tal, v Švici pripravo revizije zveznega zakona za prostorsko načrtovanje z

določbami, ki urejajo določanje zazidljivih zemljišč, vsebino zasnov prostorskega razvoja in ukrepe za preprečevanje kopičenja gradbenih zemljišč kot tudi slovenski zakon o urejanju prostora.

Glede nezakonodajnih ukrepov za varčno rabo tal Nemčija tesno sodeluje z občinami in si prizadeva za javno politično delovanje z razgovori z župani in informativnimi razgovori, z organizacijo foruma o varčni rabi tal, ki poteka vsako drugo leto, in z razstavo, ki bo do konca leta 2010 na ogled v vseh bavarskih okrajih. Poleg tega se je ponovno odprl akcijski program Zveza za varčno ravnanje s tlemi iz leta 2007, ki se je s trenutno več kot 40 člani uspela uveljaviti kot osrednja mreža za medsebojno obveščanje in povezovanje dejavnosti za okrepljeni notranji razvoj. Avstrija zagotavlja finančno podporo za posamezne projekte, katerih cilj je spodbuditi večjo ozaveščenost o varčnem ravnanju s tlemi. V Švici sta k uresničevanju ciljev 9. člena protokola o urejanju prostora in 7. člena protokola o varstvu tal pripomogla načrt ukrepov, ki ga je švicarska zvezna vlada sprejela 18. 6. 2008 in prispeva k pospešenemu spreminjanju rabe opuščenih in razvrednotenih površin industrijske in obrtne dejavnosti, in razvijanje strategij za varčno rabo tal v okviru prostorske zasnove. Italija je kot primer uresničevanja 4. odst. 7. člena protokola o varstvu tal navedla prenehanje obratovanja 15 smučarskih vlečnic in renaturacijo smučarskih prog na območju Monterose, Slovenija pa sanacijo onesnaženega okolja v Zgornji Mežiški dolini.

A1.2.2 Ugotovitve o izvajanju

Iz gradiva, ki so ga predložile pogodbenice, ni razvidno, da bi glede izvajanja določb iz tretjega odstavka 9. člena protokola o urejanju prostora (črke a, e, f) obstajale težave.

Francija navaja, da opuščena ali razvrednotena tla, zlasti smučarske proge, renaturira oz. rekultivira v določenih primerih, če to dopuščajo naravne danosti. To se izvaja na podlagi študij grenobelskega CEMAGREF-a o ponovni vzpostavitvi trajnostnih ekosistemov in del nacionalnega botaničnega muzeja v Gap Clarence. Za avstrijsko zakonodajo o varstvu tal je značilna velika razdrobljenost pristojnosti. Deloma še vedno manjkajo pravne določbe. Upoštevanje varčnega ravnanja s tlemi, zlasti kakovosti tal, je pomanjkljivo, saj v zakonodaji o urejanju prostora ni ustreznih določb (7. člen protokola o varstvu tal).

A1.2.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

CAA izraža mnenje, da je izvajanje renaturacije smučarskih prog v Franciji pogosto zelo površno in kot primer omenja bivše žičnice Planpraz v Chamoniju, pri kateri se naprave, ki se ne potrebujejo več niso odstranile tudi v skladu s členom 12(2) Protokola o turizmu.

A1.2.4 Primeri dobrih praks

V Nemčiji je bila leta 2009 na spletu vzpostavljena baza podatkov za upravljanje zemljišč, ki vsem bavarskim občinam brezplačno zagotavlja številne oblike pomoči pri njihovem delu in načrtovanju prostorsko varčnega razvoja naselij.

Francija izpostavlja projekt mesta Albertville za povečanje privlačnosti krajevnih središč na okoliškem podeželju s pomočjo ukrepov za izboljšanje infrastrukture in oživljanje trgovine in storitev.

Švica meni, da se zaradi pomoči pri načrtovanju sekundarnih stanovanj v osrednji točki turističnega razvoja v večji meri upoštevajo zahteve iz 9. člena protokola o urejanju prostora in 7. člena protokola o varstvu tal. Pomoč pri načrtovanju kaže, kako ravnati pri načrtovanju

sekundarnih prebivališč na ravni kantonov, poleg tega pa vsebuje tudi študije primerov ter zbirko instrumentov in nasvetov, kako uresničiti izvajanje nalog kantonalnega načrta na regionalni in občinski ravni. Poleg tega opozarja na ukrepe za boljšo izkoriščenost obstoječih sekundarnih stanovanj (problematika t.i. mrzlih postelj).

A1.3 *Dopolnitev ukrepov za zagotovitev racionalnega in varnega odvijanja prometa v prometnem omrežju, ki je med seboj usklajeno na čezmejni ravni, skladno s 7. členom protokola o prometu in izboljšanje pravičnejšega zaračunavanja realnih stroškov različnih nosilcev prometa glede na povzročitelja skladno s 14. členom protokola o prometu*

A1.3.1 Ukrepi pogodbenic

Nemčija meni, da je cestnina za tovornjake najpomembnejši instrument usmerjanja v okoljski politiki. Sprememba cenika cestnine, ki je bila sprejeta 1. 1. 2009, predvideva večji razpon tarif glede na emisijske razrede (novost: razlika med najvišjo in najnižjo tarifo je 100 %, do sedaj 50 %), pri zaračunavanju cestnine upoštevanje vgradnje dodatne opreme filtrov drobnih delcev (novost: 4 kategorije za dodatno opremljena vozila S 2 oz. S 3, doslej 3 kategorije). S tem je Nemčija v veliki meri izrabila manevrski prostor, ki ga priznava Direktiva o cestnih pristojbinah 1999/62/EG (v različici direktive 2006/103/EG). Večji razpon pristojbin omogoča večjo finančno spodbudo za nabavo tovornjakov z nižjimi emisijami škodljivih snovi. Od uvedbe stodontnega povečanja razpona se je glede na zmogljivost vozila povečal delež okolju prijaznih vozil. Tako je znašal delež vozil EURO 5 in vozil EEV oktobra 2009 že več kot 52 %, delež vozil EURO 3 pa se je zmanjšal na okoli 34 %.

Odločanje o nosilcih prometa, njihovih sredstvih in oblikah, kakor tudi o prednostih intermodalnosti so v Franciji zadeva nacionalne politike.

Kot rezultat projekta AlpFRail (Alpine Freight Railway) v okviru programa EU INTERREG IIIB za območje Alp je bil v Italiji vzpostavljen intermodalni koridor na relaciji Trst-Salzburg z nižjo tarifo za železniški tovorni promet.

Avstrija spodbuja krajevni potniški promet in kombinirani promet v okviru financiranja javnih storitev, izboljšala pa je tudi železniško infrastrukturo, uvedla je prepoved vožnje prometa za tovorna vozila ob koncu tedna, uvedla takso za težka tovorna vozila in avtobuse glede na obremenitev v celotnem cestnem omrežju in selektivno uvedla omejitev vožnje na 100 km na cestnem omrežju višjega reda ter tako v čezalpskem prometu zagotovila obširno ponudbo tehnologije kombiniranega prometa (potujoča avtocesta), davek na mineralna olja je prilagodila okoljskim standardom, enkratni davek ob nakupu vozila je preoblikovala v sistem, ki upošteva varstvo podnebja. Ti ukrepi so imeli pozitivne učinke, vendar pa se je obseg prometa na cestah še občutneje povečal.

Švica nadaljuje svojo politiko preusmerjanja zlasti čezalpskega tovornega prometa na železnico in politiko spodbujanja javnega prevoza potnikov in je pri tem v stalnih stikih s sosednjimi državami z namenom pospeševanja čezmejnih in učinkovitih rešitev. K ukrepom, ki jih izvaja Švica, spadajo uveljavitev pravičnega kritja stroškov po načelu povzročitelja v težkem tovornem prometu z zvišanjem tarif za težka tovorna vozila glede na obremenitev (LSVA) s 1. 1. 2008 oziroma 1. 1. 2009 za tovornjake kategorije EURO 3, seznanjanje javnosti z idejo o uvedbi alpske tranzitne borze, uvedba izmeničnega tovornega prometa na Gotthardu, investiranje v izboljšave železniške povezave vzhodne in zahodne Švice z evropskim železniškim omrežjem za visoke hitrosti, odprtje baznega predora Lötschberg 15. 6. 2007 ter

spodbujanje kombiniranega prometa z zagotavljanjem ponudbe in s poravnavo nadomestil za naročene storitve, ki se ne krijejo na podlagi finančnega načrtovanja.

S sodelovanjem pri projektu CONNECT, katerega cilj je spodbujanje usklajene uporabe transportnih sistemov in storitev v transevropskem cestnem omrežju TERN, Slovenija sodeluje pri programu EU TEMPO za srednje in vzhodnoevropske države na področju inteligentnih transportnih sistemov. Poleg tega Slovenija pripravlja uvedbo drugih oblik dajatev na področju prometa, ki bodo zagotavljali kritje realnih stroškov po načelu povzročitelja.

A1.3.2 Ugotovitve o izvajanju

Pogodbenice izpolnjujejo večino ciljev iz določbe o splošni strategiji prometne politike. Vendar pa nekatere pogodbenice niso sprejele naslednjih ukrepov v prometnem omrežju, ki je med seboj usklajeno na čezmejni ravni. Slovenija ne uporablja obstoječih prometnih sistemov z uporabo telematike, opozarja pa na direktivo EU o določitvi okvira za uvedbo inteligentnih prometnih sistemov v cestnem prometu, ki je v pripravi, Francija jih uporablja le deloma; eksterne stroške in stroške infrastrukture, diferencirane po obremenitvah, zaračunavajo Francija, Italija, Avstrija le delno, Slovenija pa sploh ne; Francija in Avstrija ne dajeta prednosti preusmerjanju prevoznih storitev na okolju prijaznejša prometna sredstva, Slovenija ne razvija in ne izkorišča potencialov za zmanjšanje prometa, Francija in Avstrija pa le deloma, ukrepi za zaščito ljudi in okolja na območjih s posebnimi obremenitvami iz prometa so bili v Avstriji izvedeni deloma na sanacijskih območjih (7. člen protokola o prometu).

V Sloveniji ne uporabljajo sistema, ki zagotavlja pravično kritje stroškov različnih nosilcev prometa po načelu povzročitelja, vključujoč infrastrukturne in zunanje stroške. Le deloma se to dogaja v Franciji, Avstriji in Italiji, ki navaja nekatere primere, ko se stroški krijejo po načelu povzročitelja s plačilom cestnine. Slovenija ni razvila sistema za izračunavanje stroškov prometne infrastrukture in eksternih stroškov, je pa to nalogo poverila delovni skupini na prometnem ministrstvu. Ukrepi, ki jih pogodbenice navajajo za uvedbo sistemov pristojbin za posamezne zvrsti prometa, ki omogočajo pravično kritje realnih stroškov, so samo začetek sistema, ki bo zagotavljal pravično kritje stroškov po načelu povzročitelja (14. člen protokola o prometu).

A1.3.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A1.3.4 Primeri dobrih praks

Nemčija in Avstrija sta s pomočjo projekta AlpFRail v okviru programa INTERREG IIIB razvili inovativnejše koncepte in konkretnejše proizvode za dosledno preusmeritev tokov tovornega prometa na železnico v celotnem alpskem prostoru.

Švica poudarja, da se njena stalna prizadevanja za uveljavljanje politike preusmeritve zlasti čezalpskega tovornega prometa na železnico zelo dobro skladajo s cilji prometnega protokola. Omenjena politika v bistvu temelji na treh stebrih:

- LSV – obdavčitev alpskega tovornega prometa: tovornjakom se cestnina ne zaračunava več pavšalno, tako kot je to bilo v preteklosti, ampak glede na njihovo težo, prevožene kilometre in emisije. Pri zaračunavanju takse se upoštevajo zunanji stroški, ki jih povzročata težek tovorni promet, kot je to predvideno v 14. členu prometnega protokola. Zato je taksa v Švici tudi ustrezno višja kot takse v sosednjih državah.

- Nova prometna infrastruktura: železniška infrastruktura, zlasti v čezalpskem prometu, se izboljšuje, med drugim tudi z deležem iz takse LSVA, kar je v skladu s ciljem iz 10. člena prometnega protokola. Istočasno je bilo v ustavi določeno, da se pogodbenice odpovedujejo gradnji novih cest višjega reda za čezalpski promet, to pa zahteva tudi 11. člen prometnega protokola.

- Reforma železnice: z različnimi ukrepi naj bi železnica postala konkurenčnejša, kar bi pospešilo načrtovano preusmeritev tovarnega prometa na železnico. Tovrstna prizadevanja se tudi skladajo s cilji iz 10. člena protokola o prometu.

A1.4 Spodbujanje sonaravnega turizma tudi z ukrepi, ki krepijo ekonomsko privlačnost sonaravnega turizma v skladu s 6. členom protokola turizem in še posebej v skladu s tretjim in četrtem odstavkom tega člena, ter z ukrepi, ki preprečujejo in odpravljajo škodo v okolju, ki jo povzročajo turistične dejavnosti in turistična infrastruktura, ter oziranje na učinkovitejšo izvajanje določil, ki zadeva uporabo motornih vozil in zračnih plovil za prostočasne namene po določilih drugega odstavka 15. člena in 16. člena protokola o turizmu in prvega odstavka 12. člena protokola o prometu

A1.4.1 Ukrepi pogodbenic

Za spodbujanje trajnostnega turizma se v Nemčiji uporablja Bavarski program za razvoj podeželja 2006, ki za trajnostni razvoj alpskega območja predvideva upoštevanje določb Alpske konvencije in njenih protokolov. Poleg tega Bavarska prek podjetja Bayern Tourismus Marketing GmbH podpira razvijanje in trženje okolju prijaznih oblik turistične ponudbe na območju Alp s tržno zasnovano „Veselje do narave na Bavarskem“.

Na Bavarskem se posebna dovoljenja za pristanke in vzlete motornih zračnih plovil izdajajo v zelo omejenem obsegu.

Za krepitev ekonomske privlačnosti sonaravnega trajnostnega turizma predvideva dogovor za alpski masiv v Franciji med drugim tudi povečanje kakovosti turistične ponudbe v planinskih kočah in dodane vrednosti naravne dediščine. Z nadaljnjim vzdrževanjem medregijskih turističnih poti, kot na primer Route des Grandes Alpes, Lavandine poti kot tudi zgraditev nove kolesarske poti od Ženevskega jezera do Sredozemskega morja se podpirajo inovacije in povečuje raznolikost turistične ponudbe. Poleg tega se v regionalnih naravnih parkih, Grand Sites, narodnih parkih in naravovarstvenih rezervatih finančno podpirajo projekti, ki si prizadevajo za turizem, sprejemljiv za pokrajino in okolje.

Francija je prepovedala uporabo motornih sani za prostočasne namene – razen na v ta namen določenih območjih – in pristajanje helikopterjev na območjih, namenjenih oddihu.

Italija navaja INTERREGov projekt Tematske poti na območju Mont Blanca in projekt Dynalp² Omrežja občin „Povezanost v Alpah“, katerega namen je povečati vrednost lokalne kulinarčne tradicije gorske vasi Masello v Piemontu. Projekta sta pripomogla k večji raznovrstnosti turistične ponudbe.

Zaradi varstva divjadi na območju občine Cortina d'Ampezzo so v naravnem parku Dolomiti časovno in krajevno omejili nemotorizirani prostočasni letalski promet.

V Liechtensteinu je pristajanje na visokogorskih lokacijah, tj. nad 1100 m nadmorske višine, možno le na označenih gorskih pristajališčih, takih pa trenutno ni.

V Avstriji se določbe protokola o turizmu izvajajo tako v okviru uradnih postopkov kot tudi na projektni ravni. Ravno tretji in četrti odstavek 6. člena protokola o turizmu omejujeta razvoj novih objektov, organi ju pri presoji interesov v postopku pridobitve dovoljenja upoštevajo.

Projekti za krepitev trajnostnega turizma so uvedba avtobusne linije v dolinah na Štajerskem, kot sta na primer Xeismobil v narodnem parku Gesäuse in taksi v Gamlitzu, ali oblike turistične ponudbe v sodelovanju z Avstrijskimi zveznimi železnicami v Zgornji Avstriji, kot na primer uvedba vozovnice Snow&Fun-Ticket ali enosmerne vozovnice za skupine kolesarjev. Omeniti je treba tudi ekološko turistično ponudbo Alpine Pearls/Alpski biseri v 22 občinah 6 alpskih državah.

Glede uporabe motornih vozil in zrakoplovov v športne namene je Avstrija vožnjo po tirolskih jezerih z vozili in plovili z motorji z notranjim izgorevanjem ter z elektromotorji nad 500 vatov prepovedala in podobne prepovedi uvedla tudi v Zgornji Avstriji in na Štajerskem. Poleg tega je na Tirolskem prepovedano prirejanje tekmovanj z vozili, opremljenimi z motorjem z notranjim izgorevanjem.

Različni ukrepi so v Švici prispevali k spodbujanju trajnostnega turizma in preprečevanju okoljske škode. Omeniti je treba SchweizMobil, nacionalno mrežo za počasni promet, zlasti za preživljanje prostega časa in turizem, uredbo o zaščiti zgodovinskih prometnic (VIVS), katere namen je izboljšati varstvo in povečati turistično dodano vrednost številnih „starih“ prelazov v Alpah (npr. Splügen, Septimer, Greina, Griespass, Veliki St. Bernard itd.) in spodbujanje gospodarske privlačnosti sonaravnega turizma v prostorski zasnovi Švice.

V okviru načrta infrastrukture zračnega prometa opravljeno regionalno preverjanje gorskih pristajališč prispeva k zmanjševanju konfliktov med turizmom, varstvom narave in počitniškimi območji kot tudi habitati prostoživečih živali.

Ukrepi, ki so jih v Sloveniji uvedli za spodbujanje sonaravnega turizma, obsegajo spodbujanje trajnostnega turističnega podjetništva, denimo z izdajo priročnika za ekološko opremljanje in posodobitev slovenskih hotelov, spodbujanje „zelenih“ naložb v turistično infrastrukturo in ukrepi za trženje sonaravne ponudbe. Turistična zveza Slovenije vsako leto razpiše natečaj za najlepši turistični kraj in nagrajenca izbere tudi na podlagi okoljskih meril (projekt Moja dežela - lepa in gostoljubna). Poleg tega je bil uresničen projekt, v okviru katerega je bil izbran najizvirnejši turistični spominek kot prispevek k ohranjanju lokalne obrti. Pomembni so tudi programi turističnega izobraževanja in krepitev turistične ozaveščenosti, namenjeni mladini (projekt Turizmu pomaga lastna glava).

V Triglavskem narodnem parku velja poseben režim letenja. Vzletanje in pristajanje motoriziranih zračnih plovil je dovoljeno le v primeru višje sile ali velike nevarnosti ali kadar je to nujno zaradi humanitarnih, zdravstvenih, znanstvenih ali podobnih razlogov, kot so na primer iskalne ali reševalne akcije ipd..

A1.4.2 Ugotovitve o izvajanju

Nemčija, Francija in Avstrija navajajo, da ne spodbujajo le turističnih projektov, ki so sprejemljivi za pokrajino in okolje, čeprav se tudi pri teh projektih upoštevajo učinki na okolje. V Sloveniji pri krepitev konkurenčne sposobnosti sonaravnega turizma na območju Alp ne dajejo prednosti ukrepom, ki spodbujajo inovacije in nove oblike ponudbe. Za Italijo ni mogoče ugotoviti, ali si na območjih z močnim turističnim prometom prizadeva za uravnoteženost med ekstenzivnimi in intenzivnimi oblikami turizma, ker na to vprašanje ni odgovorila. Ravno tako ni mogoče ugotoviti, ali si Nemčija pri pospeševanju turizma na področju intenzivnih oblik turizma prizadeva za prilagajanje obstoječih turističnih objektov in struktur ekološkim zahtevam in za razvoj novih objektov v skladu s cilji protokola o turizmu, ker na to vprašanje ni odgovorila. Nemčija na vprašanje ni odgovorila s pojasnilom, da na Bavarskem ni turističnih oblik, kot so na primer turistični kolosi. (6. člen protokola o turizmu)

V Avstriji marsikje manjkajo ukrepi za časovno in lokalno omejitev nemotoriziranega prostočasnega letalskega prometa, katerih namen je varovati divjad. Trenutno se še vedno

dopušča izkrcavanje in vzletanje zunaj pristajališč in z jadralnimi padali in zmaji brez dovoljenja. To pa ne velja za gosto pozidana območja ali za novogradnje letališč. (prvi odstavek 12. člena protokola o prometu)

A1.4.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

CAA je mnenja, da podpora turističnih projektov, ki ne ustrezajo obvezam konvencije na področju krajine in varstva narave, predstavljajo težko kršitev pravnega reda.

A1.4.4 Primeri dobrih praks

Nemčija navaja številne ukrepe izvajalcev turističnih storitev s ciljem, da bi vključili temo, kot je „biotska raznovrstnost“, v turistično ponudbo v okviru bavarske strategije biotske raznovrstnosti, kot so na primer tečajji uporabe začimb v kuhinji, vodeni izleti za spoznavanje začimb in gozdne učne poti.

V Franciji predstavljajo omembe vredne primere spodbujanja trajnostnega turizma: okoljski pregled smučarskih območij Pelvoux-Vallouise in Puy-St. Vincent, ki je bil opravljen na podlagi načrta ozemeljske povezanosti, dvigom vrednosti etnološko-botanične dediščine v regionalnih naravnih parkih na območju gorskih masivov Bauges in Chartreuse v obliki posredovanja tradicionalnega in sodobnega poznavanja užitnih in zdravilnih rastlinah, ukrepov za ozaveščanje javnosti in razvijanje tovrstnih oblik ekoturistične ponudbe.

V Avstriji so s projektom Gorniške vasi preporod doživele oblike gorniškega turizma, kot so pohodništvo, planinarjenje, plezanje in turno smučanje, s tem pa so kraji z bogato alpsko zgodovino, ki se nahajajo zunaj tokov množičnega turizma, postali osrednja točka programa za spodbujanje okolju spremljivega turizma.

Švica poudarja, da so pri regijah na veliko zanimanje naletele spremembe zakona o varstvu narave in dediščine z dne 6. 10. 2006 in posledično podpiranje ustanavljanja novih parkov nacionalnega pomena s strani države. Tako podpiranje se nanaša na narodne parke, pri katerih je v središču pozornosti neoviran razvoj narave, na regionalne naravne parke, za katere je značilna visoka naravna in krajinska vrednost in se zaradi trajnostnega gospodarjenja njihove pozitivne značilnosti krepijo ter pridobivajo na vrednosti, ter doživljajske naravne parke, ki so sonaravna izravnalna območja v bližini gosto poseljenih območij. Prostovoljnost, demokratično soodločanje, visoka kakovost narave in krajine, ciljno usmerjen načrt upravljanja, ki je v političnem smislu opredeljen kot listina in ga dolgoročno zagotavljajo ukrepi urejanja prostora, zagotavljanje kakovosti in strokovno upravljanje parkov so bistvene značilnosti teh parkov. Država zagotavlja spodbude v obliki finančne pomoči in s podelitvijo posebnega znaka, ki ponuja tudi možnost dodeljevanja znaka kakovosti za proizvode parka. Še posebno dobro je bila sprejeta kategorija regionalnih naravnih parkov, kjer ima pomembno vlogo sonaravni turizem.

A1.5 Upoštevanje ciljev protokola o gorskem gozdu tudi v politikah na drugih področjih v skladu z 2. členom, še posebno ciljev postopnega zmanjšanja obremenitve zraka z onesnaževali na takšno raven, ki ni škodljiva za gozdne ekosisteme ter omejevanja staleža parkljaste divjadi na raven, ki omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih gorskih gozdov

A1.5.1. Ukrepi pogodbenic

Nemški zvezni zakon o varstvu pred imisijami je s pripadajočimi 35 uredbami zasnovan tako strogo in sledi tako visokim standardom za ohranjanje čistega zraka, da se na območju Nemčije zagotavlja visoka raven zmanjšanja obremenitve zraka z onesnaževali. Zagotoviti pa je treba varstvo okolja tudi zunaj nemških meja in s tem tudi na območju Alp in tamkajšnjih gorskih gozdov. Nemčija v okviru okoljskega monitoringa gozdnih ekosistemov nadzoruje stanje onesnaževal v gozdovih.

Lihtenštajn navaja, da so bili zaradi zmanjšanja staleža parkljaste divjadi na za gozd sprejemljivo mero sprejeti različni uspešni ukrepi, h katerim sodijo tudi novi zaposleni, ki opravljajo lovsko službo.

Avstrija navaja dva instrumenta za omejevanje staleža parkljaste divjadi. Pravna praksa, ki se izvaja na osnovi uredbe o načrtovanju odstrela v Zgornji Avstriji, določa odstrel ne samo v gorskih gozdovih ampak tudi na splošno na osnovi stopnje objedanja. Pri tem se poskuša ravnati ne le izključno glede na stalež divjadi, ampak vedno bolj glede na stanje gozdne vegetacije in obstoječe drevesne mešanice, s čimer problematika škode, ki jo povzroča divjad, ni več omejena samo na gostoto divjadi oz. stalež divjadi. Nadaljni instrument ponuja integralno in ekološko prostorsko načrtovanje divjadi, kar se predvideva na primer za območje Predarlške, Salzburške in Koroške.

V Švici so diferencirane takse za težka tovorna vozila (LSVA) glede na emisijsko kategorijo vozil in objava okoljskih ciljev v kmetijstvu z vključitvijo tematike podnebja in zraka prispevale k zmanjšanju onesnaževanja zraka z onesnaževali.

V Sloveniji pripravljajo načrte za gospodarjenje s parkljasto divjadjo, ki obravnavajo gozdni ekosistem kot enovit sistem flore in favne. Poleg tega stalno ugotavljajo objedenost mladja. Cilj omejevanja staleža parkljaste divjadi na območju Alp je zapisan tudi v slovenskem nacionalnem programu za razvoj gozdov. Poleg tega Slovenija omenja tudi karavanški sporazum med Avstrijo in Slovenijo o enotnem gospodarjenju z divjadjo na obmejnem območju Karavank.

A1.5.2 Ugotovitve o izvajanju

Pri upoštevanju ciljev protokola o gorskem gozdu v drugih politikah nadaljnji potenciali še obstajajo. Pri Nemčiji velja to za zmanjšanje obremenitev zraka s škodljivimi snovmi iz NO_x in O₃, in tudi za Avstrijo, ki še ni izvedla potrebne prilagoditve uredbe o onesnaževanju zraka, ki je škodljivo za gozdove, na primer z uvedbo sinergičnih mejnih vrednosti in evidenco dodatnih škodljivih snovi, kot so NO_x in O₃ ob istočasnem upoštevanju doseženih dosežkov na znanstvenem in tehničnem področju. Tudi Slovenija še ni zmanjšala obremenitve zraka z onesnaževali na takšno raven, ki ni škodljiva za gozdne ekosisteme.

V Liechtensteinu zmanjšanja staleža parkljaste divjadi na mero, ki je sprejemljiva za gozd, še niso dosegli. Obstaja namreč problem, da se vsako leto priseli veliko število parkljaste divjadi iz sosednje avstrijske zvezne dežele Vorarlberg in s tem obremenjuje kapaciteto lovišč

lihtenštajnskih lovcev. Skupne raziskave selitev jelenjadi med deželo Vorarlberg in Lihtenštajnom so načrtovane v letih 2010/2011 in naj bi prispevale k rešitvi problema. Avstrija je sprejela ukrepe za omejevanje staleža jelenjadi predvsem na regionalni in lokalni ravni, tako da večinoma še vedno prihaja do škode z objedanjem, ki ogroža oz. preprečuje pomlajevanje gozdov. Tudi v Sloveniji še niso dosegli zmanjšanja staleža parkljaste divjadi na mero, ki je sprejemljiva za gozd. Francija je sicer ta cilj dosegla, navaja pa, da si prizadeva za ohranitev primerne staleža divjadi s pomočjo načrtov lova, njihovo izvajanje in metode ocenjevanja pa zahtevajo posebne ukrepe, od katerih spadajo nekateri v okvir čezmejnega sodelovanja.

Nemčija je ukrepe za uravnavanje staleža divjadi na čezmejnih območjih le deloma uskladila z drugimi pogodbenicami, Francija in Avstrija pa sploh ne.

Francija ni sprejela ukrepov za namerno ponovno naselitev divjih zveri. Slovenija teh ukrepov ni sprejela, saj tukaj že sedaj živijo za življenje sposobne populacije medveda, volka in risa. Francija opozarja, da je primer priseljenega volka iz Italije, primer spontanega ponovnega prihoda v domovino, ki je sprožil spremljevalne ukrepe ustreznih uradov. Na mnogih območjih v Avstriji stalež divjadi ni v skladu z razpoložljivim življenjskim prostorom v gorskih gozdovih. Zaradi samodejne ponovne naselitev populacije volka, se trenutno dela na vzpostavljanju pogojev za čim manj konfliktno sobivanje velikih zveri in človeka v kulturni krajini.

Avstrija je le deloma omejila oz. odpravila gozdno pašo v taki meri, da je omogočeno pomlajevanje gozdov, ki ustrezajo rastišču.

V Franciji podpirajo rabo gorskih gozdov za rekreativne namene, ne da bi pri tem tovrstna raba ogrožala ohranjanje in pomlajevanje gorskih gozdov.

Ukrepe za spodbujanje večje rabe lesa iz gozdov, s katerimi se trajnostno gospodari, je Avstrija sprejela le deloma, Slovenija pa sploh ne.

Ker Italija na vprašanja ni odgovorila, ni mogoče ugotoviti, ali je zmanjšala obremenitve zraka z onesnaževali do mere, ki ni škodljiva za gozdne ekosisteme, ter ali je omejila stalež parkljaste divjadi do mere, ki omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih gorskih gozdov, ali z drugimi pogodbenicami usklajuje ukrepe za uravnavanje staleža divjadi, ali je sprejela ukrepe za omejevanje oz. odpravo gozdne paše, ali spodbuja večjo rabo lesa iz gozdov, s katerimi se trajnostno gospodari, in ali skrbi za zadostno število strokovno usposobljenega osebja za gojenje gozda (2. člen protokola o gorskem gozdu).

A1.5.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A1.5.4 Primeri dobrih praks

Izvedenska mnenja o pomlajevanju gozda, ki so bila v Nemčiji izdelana na podlagi statistično podkrepjenega postopka in se posebej nanašajo tudi na razvoj gorskega gozda, so nižjim organom s področja lovstva, lovskim društvom in lovcem na voljo kot bistvena podlaga pri načrtovanju odstrela parkljaste divjadi.

Postopek certificiranja za les iz francoskih Alp, ki ga opravlja združenje Alpski les (Association Bois des Alpes), zagotavlja, da so tako označeni proizvodi in storitve glede njihovih trajnostnih proizvodnih in distribucijskih struktur – neoporečni. Oznaka kakovosti temelji na neodvisnem nadzoru upoštevanja meril združenja, ki ga izvajajo zunanji presojevalci.

V okviru projektov „Formedozone“ in „Vegetpollozone“, ki se izvajajo v okviru programa INTERREG IIB MEDOC in ki jih navaja Italija, so bili med Francijo, Italijo in Španijo usklajeni postopki za opazovanje in ugotavljanje simptomov ozona in raziskani učinki višjih koncentracij ozona na rastline, da bi bilo tako mogoče narediti dolgoročno prognozo o tveganjih zaradi učinkov ozona.

Avstrija navaja celostno prostorsko načrtovanje z vidika ekologije divjadi v lovski zakonodaji Vorarlberga, Salzburškega in Koroške, ki predvidevajo tudi uskladitev ukrepe za urejanje staleža divjadi na obmejnih območjih.

A1.6 Oblikovanje rešitev za usklajevanje različnih zahtev po rabi in različnih interesov, zlasti pri usklajevanju med kmetijstvom in gozdarstvom, varstvom narave in lovstvom

To priporočilo zadeva 2. člen okvirne konvencije kot tudi vse določbe izvedbenih protokolov, ki predvidevajo upoštevanje vsakokratnih ciljev v drugih politikah. Med nje spadajo 5. člen protokola o prostorskem urejanju, 3. člen protokola o varstvu tal, 4. člen protokola o varstvu narave, 2. člen protokola o hribovskem kmetijstvu, 3. člen protokola o turizmu, 4. člen protokola o prometu ter drugi odst. 3. člena protokola o energiji. Posebna pozornost je posvečena 13. členu točki b in c protokola o hribovskem kmetijstvu. 2. člen protokola o gorskem gozdu, zlasti črki a in b, o katerem je tudi govora, je bil obravnavan v razdelku A 1.5.

A1.6.1. Ukrepi pogodbenic

Nemčija navaja kot pomemben instrument usklajevanja različnih zahtev po rabi in različnih interesov bavarski program razvoja podeželja.

V Franciji se upošteva večfunkcionalnost gorskega gozda in zagotavljanje ravnovesja med njegovimi posameznimi funkcijami med drugim tudi z oblikovanjem zglednih pravil za gospodarjenje ter navodil za uspešno gozdarsko prakso.

Italija omenja Alpsko deklaracijo evropske regije Tirolska-Južna Tirolska/Alto Adige–Trentino, prostovoljno zavezo treh regij, v kateri si bodo skupaj prizadevale za uresničevanje ciljev Alpske konvencije na področju kmetijstva in gozdarstva.

Ukrepi Avstrije za usklajevanje različnih ekonomskih, ekoloških in socialnih interesov so pospeševanje pogodbenega varstva narave, spodbude v okviru razvoja podeželja in – kot zgled za zvezne dežele – reden dialog o temeljnih vprašanih izvajanja lova, ki poteka najmanj enkrat letno v Vorarlbergu in se ga udeležujejo zastopniki interesov in organov s področja lovstva, gozdarstva in varstva narave.

V Švici se prizadevanja za usklajevanje različnih zahtev po rabi uresničujejo na podlagi novo zasnovane finančne izravnave in porazdelitve nalog med državo in kantoni, prostorske zasnove Švice, ki so jo skupaj izdelali država (zveza), kantoni, mesta in občine, nadaljnega razvijanja neposrednih izplačil kmetom in s politiko gospodarjenja z gozdnimi površinami, pilotne študije „Gozdne in prostorske funkcije v regijah, kjer prihaja do zaraščanja gozdnih površin“ v kantonu Valais ter na podlagi izdaje priročnika Gozd in divjad za integralno upravljanje srnjadi, gamsov in jelenov v njihovem življenjskem prostoru.

V Sloveniji poteka usklajevanje zahtev po rabi prostora v skladu z zakonodajo, ki ureja prostor, v upravnih postopkih, izvedenih na njeni podlagi. Lov se uravnava v obliki gospodarjenja

prebivalstva s prosto živečimi gozdnimi živalmi, za kar ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, skrbi v sodelovanju z ministrstvom, pristojnem za biotsko raznovrstnost.

A1.6.2 Ugotovitve o izvajanju

Pri upoštevanju ciljev protokolov v drugih politikah obstajajo težave pri izvajanju samo v Nemčiji, ki teh ciljev na področju prebivalstva in kulture ne uresničuje in v Avstriji na področju gorskega gozda. Nemčija navaja, da se v Bavarskih Alpah uresničuje načelo enotne politike za ohranitev in varstvo Alp s pomočjo interdisciplinarnega usklajenega prostorskega načrtovanja. Avstrija navaja, da je za v priporočilu zahtevano usklajevanje interesov potreben večletni proces učenja o vzajemnem razumevanju in obojestranskega usklajevanja, to pa je še v zametkih.

Avstrija ne upošteva varovalne, uporabne, rekreacijske, ekološke in biogenetske funkcije gozda v razmerju do kmetijskih zemljišč ob upoštevanju posebnosti kraja in skladnosti s krajino, ker se gozdarsko načrtovanje nanaša samo na obstoječe gozdne površine in se pri tem ne upoštevajo druge oblike rabe zemljišč kot tudi ne medsebojni vplivi. Poleg tega instrumentarij subvencij za ekološke in biogenetske funkcije gozda v razmerju do kmetijskih zemljišč ni tako zelo izrazit. Navsezadnje se je mogoče nesprejemljivi škodi v gozdu in na kmetijskih zemljiščih izogniti le deloma, saj je ločevanje med gozdom in pašniki zelo celostno zasnovano in ni vedno uspešno (13. člen protokola o hribovskem kmetijstvu črki b in c).

A1.6.3 Stališče pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A1.6.4 Primeri dobrih praks

V okviru Programa za varstvo podnebja na Bavarskem 2020 si Nemčija prizadeva za okrepljeno prilagajanje gorskih gozdov na podnebne spremembe. V ta namen se izvajajo različni ukrepi, ki so bili oblikovani za posebej določena projektna območja v sodelovanju z vsemi prizadetimi interesnimi skupinami. Osrednji element programa je intenzivno obveščanje in participacija. V ta namen so bili vzpostavljeni forumi za gorski gozd, kjer si strokovni organi, lastniki zemljišč, predstavniki planšarstva in pašništva, občine in občani skupaj prizadevajo za ohranitev gorskih gozdov in po potrebi izdelujejo rešitve za nastale konflikte.

Avstrija je z vzpostavitvijo tako imenovanega dialoga o gozdu ustanovila podobno platformo, ki si v široko zasnovanem družbenem procesu dialoga prizadeva za izravnavo raznovrstnih ekonomskih, ekoloških in socialnih interesov ter za izdelavo nacionalnega programa razvoja gozdov.

Švica spodbuja izvajanje zglednih projektov v podeželskem prostoru na presečišču različnih sektorskih politik z namenom, da bi to omogočilo izrabo sinergij regionalne politike, prostorskega urejanja, okoljske in kmetijske politike v prizadetih regijah in učinkovitejšo uporabo državnih instrumentov. Kot primer je naveden projekt Inscunter v Spodnjem Engadinu, ki ga izvajajo različni nosilci projekta, organizacije s področja turizma, kmetijstva in gozdarstva, varstva narave in krajine. S povezovanjem strokovnega znanja in sodelovanjem različnih akterjev se tako povečuje vrednost dragocene kulturne pokrajine in razrešijo konflikti zaradi rabe na občutljivih območjih, istočasno pa se razvija zgleden turizem, ki upošteva okoljski in kulturni vidik.

A1.7 Boljša uskladitev sektorskih politik, s čimer bi se v skladu s 6. členom protokola o urejanju prostora preprečila tveganja, povezana z enostransko rabo prostora

To priporočilo se nanaša na 6. člen in črko b) prvega odst. 9. člena protokola o urejanju prostora.

A1.7.1. Ukrepi pogodbenic

Nemčija uporablja za usklajevanje politike na različnih področjih bavarski načrt za Alpe. Usklajevanje posameznih zadev poteka v okviru postopka urejanja prostora.

Generalni (glavni) načrti in sporazumi med regijami o gorskih masivih kot tudi teritorialne direktive za področje urejanja prostora za območje Primorskih Alp v Franciji vplivajo na preprečevanje nevarnosti, ki so posledica enostranske rabe prostora. Teritorialne direktive za področje urejanja prostora se sedaj uporabljajo tudi za Severne Alpe.

Italija uvaja načrte porečij, da bi tako preprečila enostransko rabo vodnih virov.

Instrumenti urejanja prostora, ki obstajajo v Avstriji, se sproti ocenjujejo in prilagajajo novim izzivom. Avstrijski koncept prostorskega razvoja se praviloma preverja vsakih 10 let. Trenuten avstrijski koncept prostorskega razvoja iz leta 2001 („ÖREK 2001“) je izšel septembra leta 2002. Preverjanje načrtov in programov urejanja prostora se izvaja redno v zakonsko predpisanih časovnih presledkih za revidiranje. Omenjeni časovni presledki se razlikujejo glede na zvezne dežele in glede na vsakokratni instrument in praviloma trajajo pet let. Preverjanje se izvaja tudi, kadar se merila za načrtovanje bistveno spremenijo. Tako na primer poteka vsakih pet let ocena v okviru poročila o urejanju prostora zvezne dežele Salzburg.

Poleg izboljšanja tradicionalnih instrumentov, kot so sektorski načrti, zasnove razvoja in načrti za rabo prostora, Švica v središče pozornosti na novo postavlja usklajevanje sektorskih politik v okviru nove regionalne politike, z vzorčnima projektoma „Trajnostni poselitveni razvoj“ in „Politika aglomeracij“ na presečiščih različnih politik kot tudi s pomočjo razvijanja daljnovidne presoje učinkovitosti v okviru strukturnega načrta, katerega cilj je pravočasno evidentirati učinke načrtovanja in učinkovitejšega usklajevanja zahtev rabe prostora.

Za usklajeno interdisciplinarno načrtovanje v Sloveniji obstaja strategija prostorskega razvoja, na podlagi katere se konkretno izvaja postopek urejanja prostora.

A1.7.2 Ugotovitve o izvajanju

Iz gradiva, ki so ga predložile pogodbenice je razvidno, da v zvezi z izvajanjem 6. člena in prvega odst. 9. člena črka b protokola o urejanju prostora ni težav.

A1.7.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A1.7.4 Primeri dobrih praks

Regionalni načrt rabe vode za avtonomno pokrajino Bolzano/Bozen v Italiji se pripravlja v partizipativnem procesu, pri katerem pristojni organi s področja prostorskega načrtovanja, upravljanja z vodami, upravljanja z naravnimi nesrečami, kmetijstva in gozdarstva, gospodarskega razvoja i.dr. sodelujejo skupaj s prizadetimi dejavniki, kot so lokalne

okoljevarstvene skupine, združenja ribičev in kmetov, združenja lokalnih podjetij in proizvajalci električne energije.

A1.8 *Izpolnjevanje tistih obveznosti iz Alpske konvencije in njenih protokolov, ki jih je mogoče izpolniti samo s skupnimi prizadevanji. To velja med drugim za izpopolnitev urejanja površin za trajno opazovanje in njihovega vključevanja v vsealpsko omrežje za opazovanje tal v skladu z 21. členom protokola o varstvu tal.*

To priporočilo se nanaša na obveznosti pogodbenic v skladu s prvim odst. 11. člena, 20. in 21. členom protokola o varstvu tal, 12. členom in 2. odst. 16. člena protokola o varstvu narave, prvim odst. 15. člena protokola o prometu, 4. odst. 8. člena ter 2. odst. 9. člena protokola o energiji. To priporočilo ne zadeva splošnih obveznosti mednarodnega sodelovanja iz okvirne konvencije in posameznih protokolov kot tudi ne posebnih obveznosti o čezmejnem sodelovanju, ki so tam predvidene in so zajete v točki A1.1. Ravno tako so v točki A1.1 zajete obveznosti pogodbenic glede usklajevanja raziskav, sistematičnega opazovanja in za to potrebnega zbiranja podatkov.

A1.8.1. Ukrepi pogodbenic

Nemčija je na Bavarskem že sredi osemdesetih let vzpostavila vsedrjavni sistem za stalno opazovanje tal. Na kmetijskih zemljiščih obstaja 133 površin za stalno opazovanje tal, na gozdnih lokacijah jih je 78, v naravnih rezervatih, narodnih parkih, parkovnih in vrtnih površinah pa je bilo vzpostavljenih 60 tovrstnih površin. Poleg tega se v okviru programa okoljskega monitoringa opravljajo še dodatne meritve.

Francija je nekatera območja v Alpah vključila v mrežo za merjenje kakovosti tal.

Švicarska nacionalna mreža za opazovanje tal (NABO) uporablja 105 površin za stalno opazovanje tal, od teh jih je polovica na območju Alp. Rezultati se redno objavljajo. Poleg tega kantoni zbirajo podatke o onesnaženju tal na dodatnih površinah. Načrtuje se, da bodo zbrani podatki združeni v nacionalni zbirki podatkov (NABODAT). Poleg tega se opazovanje tal usklajuje prek obstoječih raziskovalnih projektov ter medkantonalnega programa za stalno opazovanje gozda.

V Sloveniji se od leta 1999 dalje opravljajo meritve na celotnem ozemlju s posebnim poudarkom na odvzemu vzorcev na območjih, ki niso na gozdnih površinah.

A1.8.2 Ugotovitve o izvajanju

V Nemčiji ne kartirajo in ne vnašajo v kataster tal alpskih območij, ki jih je prizadela površinska erozija. Francija, Italija, Avstrija in Slovenija to izvajajo, vendar iz odgovorov ni razvidno, ali kartiranje poteka na podlagi primerljivih (skupnih) meril za določitev obsega erozije (prvi odst. 11. člena protokola o varstvu tal).

V enotnem vprašalniku, ki je podlaga postopka za preverjanje, ni predvideno nobeno vprašanje o obveznosti pogodbenic v skladu z 20. členom protokola o varstvu tal, ki zadeva izdelavo primerljivih zbirk podatkov v standardizirani strukturi. Morebitnih težav pri izvajanju tako ni bilo mogoče ugotoviti.

Sistem površin za stalno opazovanje tal za namene spremljanja stanja tal v Sloveniji šele vzpostavljajo. Avstrija je le deloma uredila površine za vsealpsko mrežo za stalno opazovanje tal, saj njeno financiranje ne zadostuje (21. člen protokola o varstvu tal).

Slovenija navaja, da z ozirom na gospodarjenje z velikimi zvermi ne obstajajo strategije, za katere bi se skupaj dogovorili z Italijo oziroma z Avstrijo (drugi stavek drugega odst. 16. člena protokola o varstvu narave).

Delovna skupina „Promet“ Alpske konference bo referenčni dokument po enotnem vzorcu, potreben v skladu s prvim odstavkom 15. člena protokola o prometu, šele pripravila¹⁶. V Sloveniji stanja in razvoja ter uporabe oziroma izboljšanja prometne infrastrukture višjega reda in prometnih sistemov kot tudi zmanjšanja obremenitve okolja ne evidentirajo in periodično ne ažurirajo po enotnem vzorcu v referenčnem dokumentu. Kako to izvajajo v Italiji, ni bilo mogoče ugotoviti, ker na zadevna vprašanja ni odgovorila. V Nemčiji Zvezno ministrstvo za promet, gradbeništvo in urbanizem vsako leto poroča nemškemu zveznemu parlamentu o napredovanju izgradnje železniškega omrežja in gradnje avtocest po 31.12. prejšnjega leta. To tako imenovano poročilo o investicijah v promet se objavi kot tiskovina parlamenta in je dostopno javnosti. V Avstriji poročajo o obremenitvah okolja zaradi prometa vsaka tri leta v poročilu o preverjanju stanja okolja zveznega urada za okolje. Poročilo pa se ne nanaša samo na območje veljavnosti Alpske konvencije in ni sestavljeno po enotnem obrazcu v referenčnem dokumentu alpskih držav.

Nemčija na obmejnih območjih ne skrbi za harmonizacijo in povezavo svojih sistemov za nadzor emisij in imisij iz fosilnih goriv, ker je to itak določeno v novejših predpisih EU. Tudi Slovenija navaja, da svojih sistemov za nadzor emisij iz fosilnih goriv ni uskladila s sistemi drugih pogodbenic. Ker Francija ni odgovorila na zadevno vprašanje, ni bilo mogoče ugotoviti, ali je svoje sisteme za nadzor emisij in imisij iz fosilnih goriv harmonizirala in povezala s sistemi sosednjih pogodbenic (četrti odst. 8. člena protokola o energiji).

Nemčija svojih sistemov za nadzor radioaktivnosti v okolju ni harmonizirala in povezala s sistemi drugih pogodbenic, Avstrija šele pripravlja povezavo svojih sistemov zgodnjega obveščanja o povečanem sevanju z nemškim in švicarskim sistemom. Ker Francija, Italija in Slovenija niso odgovorile na zadevno vprašanje, ni mogoče ugotoviti, ali so svoje sisteme za nadzor radioaktivnosti v okolju harmonizirale in povezale s sistemi drugih pogodbenic (drugi odstavek 9. člena protokola o energiji)

A1.8.3 Stališče pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A1.8.4 Primeri dobrih praks

Nemčija poudarja, da v alpskem prostoru v okviru projekta MONARPOP iz programa INTERREG III B na štiridesetih lokacijah v Nemčiji, Italiji, Avstriji, Sloveniji in Švici raziskuje ogroženost tal z obstojnimi organskimi onesnaževali v sloju humusa in rudninskih tleh v globini do 10 cm. V okviru nadaljevalnega projekta POP-Alp je bila avgusta 2009 v narodnem parku Berchtesgaden na šestih lokacijah opravljena analiza vzorcev tal, od katerih so bile štiri preizkušene in analizirane že med izvajanjem projekta MONARPOP. Lokacije so primerne za ponovne raziskave v smislu trajnega opazovanja.

¹⁶ Primerjaj sklep TDR A7, 2. točka 41. seje Stalnega odbora.

V Italiji je avtonomna pokrajina Bolzano/Bozen v okviru programa Alpski prostor 2007-2013 začela izvajati projekt permaNET za vzpostavitev mreže za dolgoročno opazovanje večnega ledu. Izdelava karte območij večnega ledu na območju Alp in oblikovanje smernic za upoštevanje večnega ledu pri oceni tveganja naravnih nesreč in na področju vodnega gospodarstva predstavljata pomembno podlago za proces odločanja o obvladovanju tveganj.

A2 Izvajanje mednarodnopravnih obveznosti iz Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov, ki niso predmet priporočil X. Alpske konference¹⁷¹⁸

A2.1 Splošne obveznosti v skladu z drugim odst. 2. člena črke a do l in v skladu s 3. in 4. členom okvirne konvencije

A2.1.1 Ugotovitve o izvajanju¹⁹

Težave pri izvajanju niso bile ugotovljene na naslednjih področjih: prebivalstvo in kultura (drugi odst. 2. člena črka a okvirne konvencije), urejanje prostora (drugi odst. 2. člena črka b okvirne konvencije), ohranjanje čistega zraka (drugi odst. 2. člena črka c okvirne konvencije), vodno gospodarstvo (drugi odst. 2. člena črka e okvirne konvencije), hribovsko kmetijstvo (drugi odst. 2. člena črka g okvirne konvencije), gorski gozd (drugi odst. 2. člena črka h okvirne konvencije), turizem in prosti čas (drugi odst. 2. člena črka i okvirne konvencije), energija (drugi odst. 2. člena črka k okvirne konvencije) in gospodarjenje z odpadki (drugi odst. 2. člena črka l okvirne konvencije)..

Področje kvantitativnega poškodovanja tal, kot so zajezitev erozije in omejitve zaprtja tal v obstoječih avstrijski zakonih še vedno ni zadovoljivo urejeno. Glede kvalitativnega poškodovanja tal zakoni ne obravnavajo vnašanja vseh škodljivih snovi, kot na primer organskih škodljivih snovi. Za doseg cilja varčnega ravnanja s tlemi so potrebni dodatni ukrepi, na primer upoštevanje kakovosti tal ali ukrepi na področju spodbujanja stanovanjske gradnje (področje varstvo tal, drugi odst. 2. člena črka d okvirne konvencije).

Francija navaja, da obstoječi zakoni na področju varstva narave in ohranjanja krajine, le deloma uresničujejo cilje v skladu z drugim odst. 2. člena črka f okvirne konvencije. Avstrija poroča, da se v nasprotju z obveznostmi pogodbenic, da obstoječa zavarovana območja v skladu z njihovimi varstveni cilji ohranjajo, urejajo in po potrebi širijo, v posameznih primerih pojavlja težnja po konkretnih posegih na zavarovana območja. Sem spadajo predvsem razširitev oz. povezovanje smučišč, gradbeni projekti, projekti za pridobivanje gramoza oz.

¹⁷ Ugotovitve iz tega razdelka temeljijo na sintezi upoštevanja priporočil X. Alpske konference, ki so jih izdelale Nemčija, Italija, Avstrija, Švica in Slovenija, na dopoljenem nacionalnem poročilu za leto 2005, ki ga je predložil Liechtenstein, na nacionalnih poročilih za leto 2009 Nemčije, Francije, Italije, Avstrije in Slovenije, izdelanih po enotnem vzorcu, ki ga je Stalni odbor določil na 28. seji, ter na poročilu Odbora za preverjanje stanja na področju upoštevanja ciljev Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov, ki je sprejela X. Alpska konferenca.

¹⁸ Švica sporoča, da na tem področju ni zaznati bistvenih sprememb glede na stanje v poročilu Odbora za preverjanje, predloženega X. Alpski konferenci. Zato glede ugotovitev, ki zadevajo Švico gl. omenjeno poročilo.

¹⁹ V tem in naslednjih razdelkih poglavja A2, ki vsebujejo ugotovitve o izvajanju, so v smislu prednostnih nalog, ki jih je Odboru za preverjanje dodelila X. Alpska konferenca, obravnavane samo pomembnejše težave pri izvajanju. Za informacije, ki to presegajo, gl. poročila, ki so jih predložile posamezne pogodbenice.

sadre, projekti gradnje hidroelektrarn in gradnja cest (področje varstvo narave in urejanje krajine, drugi odst. 2. člena črka f okvirne konvencije).

Francija ni uvedla trgu prilagojenih spodbud za večje preusmerjanje zlasti tovornega prometa na železnico in uvedbo takih spodbud trenutno še proučuje. Avstrija navaja, da je v preteklih letih kljub prizadevanjem obseg storitev v cestnem prometu narasel. Za razliko od evropskega povprečja pa se tržni delež železniškega tovornega prometa ni spremenil. Slovenija navaja, da ni sprejela ukrepov za zmanjšanje emisij iz prometa na območju Alp, vendar navaja nekaj takih ukrepov (področje promet, drugi odst. 2. člena črka j okvirne konvencije).

Glede izvajanja 3. in 4. člena okvirne konvencije ni večjih težav.

A2.1.2 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb

A2.2 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju urejanja prostora in trajnostnega razvoja*²⁰

A2.2.1 Učinkovitost ukrepov

Nemčija zelo pozitivno ocenjuje učinkovitost ukrepov, sprejetih zaradi izvajanja protokola o urejanju prostora. Avstrija meni, da zaradi prepletenosti s celotnim spektrom ukrepov iz preostalih izvedbenih protokolov ločena ocena ukrepov prostorskega načrtovanja ni mogoča. V Franciji doslej še niso opravili celostne ocene učinkovitosti. Ali so ukrepi, ki so bili sprejeti v Italiji in Sloveniji za izvajanje protokola o urejanju prostora, delovali učinkovito, ni bilo mogoče ugotoviti, ker na to vprašanje državi nista odgovorili.

A2.2.2 Ugotovitve o izvajanju²¹

Francija, Nemčija in Slovenija v nasprotju z Avstrijo pri izvajanju protokola o urejanju prostora niso ugotovile nobenih težav. Avstrija opozarja, da manjkajo jasni izvedbeni cilji, denimo v obliki programa med zveznimi državami. Poleg tega je nujno zaradi učinkovitejšega izvajanja ciljev v posameznih sektorjih uskladiti vsebino, način in obliko načrtov in programov, ki jih je treba pripraviti, vsaj na ravni pogodbenic. Tudi Slovenija omenja, da je medresorsko usklajevanje med ukrepi različnih strukturnih politik in zakonodaje težavno. Ali obstajajo v Italiji težave pri izvajanju, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na vprašanje v zvezi s tem ni odgovorila.

V Liechtensteinu še vedno ne obstaja državno vodeno in za se občine zavezujoče urejanje prostora, kajti leta 2008 novi zakon o urejanju prostora na referendumu ni bil sprejet. Kljub temu pa so bili nekateri pomembni cilji urejanja prostora na državni ravni vendarle vključeni v nove gradbene predpise, ki so začeli veljati 1. 10. 2009. Obmejne lokalne oblasti sodelujejo pri pripravi načrtov in programov v Avstriji le v posameznih primerih, v Franciji pa sploh ne (8. člen protokola o urejanju prostora).

²⁰ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Franciji, Liechtensteinu, Monaku, Avstriji in Sloveniji.

²¹ Preverjanje, ali pomanjkljivosti pri izvajanju zadevajo črke a, e in f tretjega odstavka 9. člena protokola o urejanju prostora, je bilo opravljeno v razdelku A1.2, tiste, ki zadevajo črko b prvega odstavka 9. člena, pa v razdelku A1.7.

V Nemčiji načrti in/ali programi za urejanje prostora ne obsegajo ukrepov, ki bi tam živečemu prebivalstvu omogočali zadovoljive možnosti za zaposlitev in zagotavljali oskrbo z blagom in storitvami, potrebnimi za družbeni, kulturni in gospodarski razvoj, ter enake možnosti. V Nemčiji in Sloveniji ti načrti ne spodbujajo posebnih ukrepov, ki bi pospeševali kombiniranja zaposlitve v različnih dejavnostih, v Avstriji le deloma. Avstrijski načrti in programi urejanja prostora ne vsebujejo ukrepov v zvezi s prometom, ker to ni mogoče zaradi različne pravne pristojnosti. V posameznih primerih obstajajo v nekaterih zveznih deželah ukrepi za spodbujanje rabe okolju prijaznih prometnih sredstev, ki pa so pogosto v nasprotju s številnimi in tudi finančno veliko izdatnejšimi subvencijami za spodbujanje motoriziranega osebnega prometa. Tudi v Nemčiji načrti in programi prostorskega urejanja le deloma vsebujejo ukrepe za izboljšanje regionalnih in nadregionalnih povezav. Poleg tega tukaj ni ukrepov za umiritev prometa in po potrebi za omejitev prometa z motornimi vozili (9. člena protokola o urejanju prostora).

A2.2.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A2.3 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju varstva tal*²²

A2.3.1 Učinkovitost ukrepov

Medtem ko Nemčija in Slovenija pozitivno ocenjujeta učinkovitost sprejetih ukrepov, pa je Avstrija na to vprašanje odgovorila različno: nekateri ukrepi so se izkazali za zelo učinkovite, številnih sploh še ni. V Franciji učinkovitosti ukrepov za izvajanje protokola o varstvu tal doslej niso ocenjevali celovito. Ali so bili ukrepi, ki so bili sprejeti v Italiji, učinkoviti, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na vprašanje v zvezi s tem ni odgovorila.

A2.3.2 Ugotovitve o izvajanju²³

Nemčija in Francija pri izvajanju protokola o varstvu tal nista zaznali težav, kar pa ne velja za Avstrijo, kjer na področju varstva tal obstaja velika razdrobljenost pristojnosti. Poleg tega pravni predpisi še vedno zadostujejo, da bi preprečili kvantitativne in kvalitativne poškodbe tal. Ali v Italiji in Sloveniji obstajajo težave pri izvajanju, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ti državi na vprašanje v zvezi s tem nista odgovorili.

V Franciji so obveznost pogodbenic, da bodo varovalnemu učinku gorskih gozdov priznale prednostni položaj in da bodo s temi gozdovi ravnale usmerjeno k varovalnemu cilju, izpolnili le deloma. Razlog za to je nezadostno upoštevanje dodatnih stroškov oziroma stroškov za minimalno gospodarjenje. Poleg tega se gozdovi zaradi problematike gospodarjenja ne uporabljajo vedno tako, da bi bilo mogoče preprečiti erozijo in škodljivo zbijanje tal (13. člen protokola o varstvu tal).

V Franciji so bila za gradnjo in izravnavanje smučarskih prog na občutljivih območjih izdana dovoljenja v primerih, ko je to dopuščal rezultat opravljene PVO. V Avstriji se je to prav tako

²² Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Evropski Uniji, Franciji, Liechtensteinu, Monaku, Avstriji in Sloveniji.

²³ Težave pri izvajanju, ki zadevajo 5. člen protokola o varstvu tal, so obravnavane v razdelku A1.1, težave, ki pa zadevajo 7. člen, v razdelku A1.2, težave, ki zadevajo prvi odstavek 11. člena, 20. in 21. člen, pa v razdelku A.1.8.

zgodilo na manjši površini, pri čemer so bili predpisani izravnalni ukrepi²⁴ (14. Člen protokola o varstvu tal).

A2.3.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A2.4 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju varstva narave in urejanja krajine*²⁵

A2.4.1 Učinkovitost ukrepov

Nemčija poroča o veliki učinkovitosti ukrepov, sprejetih za izvajanje protokola o varstvu narave, in navaja vzpostavitev programa za varstvo vrst in biotopov kot zasnovo za celotno območje bavarskih Alp ter dosežene uspehe pri ohranitvi biotske raznovrstnosti v Alpah, kar je bilo mogoče doseči na podlagi ustreznih podpornih programov. V Avstriji so sprejeti ukrepi deloma zelo učinkoviti, po drugi strani pa njihove učinkovitosti še ni mogoče ocenjevati oz. presojati, to bo mogoče šele čez določen čas. Tako presojo bodo omogočili, denimo, rezultati monitoringa na območjih Natura 2000. Slovenija prav tako opozarja, da bo učinkovitost ukrepov mogoče presojati šele, ko se bodo pravne določbe izvajale daljše obdobje. V Franciji učinkovitost ukrepov za izvajanje protokola o varstvu narave doslej še ni bilo celovito ocenjeno. Ali so ukrepi, sprejeti v Italiji za izvajanje protokola, delovali učinkovito, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na vprašanje v zvezi s tem ni odgovorila.

A2.4.2 Ugotovitve o izvajanju²⁶

Medtem ko Nemčija in Lihtenštajn pri izvajanju protokola nista zaznali težav, pa Avstrija poroča, da je izvajanje protokola o varstvu narave povezano z veliko dela in stroški ter da prinaša tudi visoke kadrovske zahteve. To velja zlasti v primeru priprave posnetka stanja (dodatek I). Tudi Slovenija ima težave pri financiranju ukrepov, seznanjanju javnosti z določbami protokola in izvajanju nadzora. Ali so ukrepi, sprejeti v Italiji za izvajanje protokola, delovali učinkovito, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na to vprašanje ni odgovorila.

Odbor za preverjanje je obravnaval težave pri uporabi določb iz 6. člena protokola o varstvu narave, ki zadevajo obveznost pogodbenic, da redno predstavijo stanje na področju varstva narave in urejanja krajine, ter zaprosil pogodbenice, da kolikor je to možno uporabljajo strukturo za posredovanje informacij, ki jo je Stalni sekretariat predložil na 13. seji Odbora za preverjanje, in pri tem v smislu predelave te strukture navedejo, katere vsebine niso več aktualne.²⁷

A2.4.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

²⁴ Ali je Slovenija izdala dovoljenja za gradnjo in izravnavanje smučarskih prog v varovalnih gozdovih in na labilnih območjih, ni mogoče ugotoviti, ker na to vprašanje ni odgovorila. To velja tudi za Italijo glede vprašanja o znatnejši škodi na tleh in vegetaciji na območju smučišč in glede njene morebitne odprave.

²⁵ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Franciji, Liechtensteinu, Monaku, Avstriji in Sloveniji.

²⁶ Težave pri izvajanju, ki zadevajo 3. člen protokola o varstvu narave, so obravnavane v razdelku A1.1, težave, ki zadevajo drugi stavek drugega odstavka 16. člena, pa v razdelku A1.8.

²⁷ Gl. 8. točko zapisnika sklepov 14. seje Odbora za preverjanje..

A2.5 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju hribovskega kmetijstva*²⁸

A2.5.1 Učinkovitost ukrepov

Nemčija, Avstrija in Slovenija pozitivno ocenjujejo učinkovitost ukrepov, sprejetih za področje hribovskega kmetijstva na območju Alp, in to potrjujejo z ohranjanjem malih in srednje velikih kmetij ter nadaljnjo diverzifikacijo kmetij. Francija še ni celovito presojala učinkovitosti ukrepov, sprejetih za izvajanje protokola o hribovskem kmetijstvu. Ali so ukrepi, sprejeti v Italiji za izvajanje protokola, delovali učinkovito, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na to vprašanje ni odgovorila.

A2.5.2 Ugotovitve o izvajanju²⁹

Pri izvajanju protokola o hribovskem kmetijstvu Nemčija in Francija ne zaznavata nobenih težav, kar pa ne velja za Avstrijo in Slovenijo. V Avstriji se je dobiček pri prodaji kmetijskih pridelkov in izdelkov zmanjšal zaradi strukturnih sprememb v kmetijski politiki EU. Delež dohodka, ki izhaja iz proizvodnje, se stalno zmanjšuje, s tem pa postaja kmetovanje na gorskih in hribovskih območjih vedno bolj odvisno od zagotavljanja subvencijskih sredstev. Da bi lahko bolje tržili proizvode z gorskih območij, bi bila v veliko pomoč intenzivnejša prizadevanja na področju konkurenčnosti v EU. V Sloveniji so na višino sredstev podpore vplivale omejene proračunske možnosti, od pristopa k EU dalje se podpora sofinancira iz sredstev strukturnega sklada EKUJS. Ali so ukrepi, sprejeti v Italiji za izvajanje protokola, delovali učinkovito, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na to vprašanje ni odgovorila.

V Avstriji pogosto ne upoštevajo dovolj posebnih razmer na gorskih območjih pri urejanju prostora, namenski rabi tal, komasaciji in izboljševanju plodnosti tal ob upoštevanju naravne in kulturne krajine, ker je področje urejanja prostora porazdeljeno na več nosilcev pristojnosti. Poleg tega načrti ogroženih območij niso na voljo za celotno ozemlje. Slovenija ni določila potrebnih površin za kmetijsko rabo, ki bo primerna kraju in sprejemljiva za okolje, da bi tako hribovsko kmetijstvo lahko izpolnilo svoje naloge (8. člen protokola o hribovskem kmetijstvu).

Pri uvedbi omejitve kmetijske proizvodnje v Nemčiji, Avstriji in Sloveniji niso upoštevali posebnih zahtev trajnostnega hribovskega kmetijstva. Razlog v Avstriji je v tem, da je bilo kontingentiranje prireje mleka uvedeno že v letih 1975-1978, poznejše spremembe pa gorskih območij niso upoštevale. Obstaja nevarnost, da bo nameravana opustitev kontingentiranja prireje mleka od leta 2014 dalje povzročila močno izrinjanje konkurence, pri čemer bodo žrtve prav kmetije v zapostavljenih regijah. Zato je treba na območju Alp razviti lastno proizvodno mrežo, ki bo upoštevala posebne težave kmetij brez podpore mlečnih kvot, o čemer pa bo morala svoje mnenje povedati tudi Alpska konvencija. V Sloveniji je bila uvedena horizontalna omejitev kmetijske proizvodnje. Tako veljajo za izvajanje direktive o nitratih enaka pravila na celotnem območju Slovenije. Izjeme za področje hribovskega kmetijstva niso predvidene. Isto velja tudi za predpise o vodovarstvenih območjih (12. člen protokola o hribovskem kmetijstvu).

²⁸ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Evropski Uniji, Franciji, Liechtensteinu, Avstriji in Sloveniji.

²⁹ Težave pri izvajanju, ki zadevajo 6. člen protokola o hribovskem kmetijstvu, so obravnavane v razdelku A1.1, težave, ki obravnavajo črki b) in c) 13. člen, pa v razdelku A1.6.

A2.5.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A2.6 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju gorskega gozda*³⁰

A2.6.1 Učinkovitost ukrepov

Avstrija, Nemčija in Slovenija menijo, da so ukrepi, ki so bili sprejeti zaradi izvajanja protokola o gorskem gozdu v alpskem prostoru, učinkoviti. Vendar Nemčija omenja, da ti ukrepi zaradi svoje pretežno prostovoljne narave ne morejo povsod prodreti. V Franciji doslej učinkovitosti ukrepov za izvajanje protokola o gorskem gozdu celovito niso presojali. Ali so bili ukrepi, ki so jih sprejeli v Italiji, učinkoviti, ni mogoče določiti, saj ta država na vprašanje v zvezi s tem ni odgovorila.

A2.6.2 Ugotovitve o izvajanju³¹

Nemčija in Francija pri izvajanju protokola o gorskem gozdu ne zaznavata težav. Nasprotno pa Avstrija in Slovenija poročata o težavah pri izvajanju. Kot problematične Avstrija navaja neugodne razmere, povezane z lastništvom gozdov, kot so npr. delni gozdovi ali mali lastniki gozdov, ki otežujejo uresničevanje projektov za izboljšanje stanja varovalnih gozdov, nato deloma manjkajoče podlage za načrtovanje in nezadostne finančne vire na področju spodbujanja in zagotavljanja nadomestil za izvajanje storitev. Slovenija omenja prav tako pomanjkanje sredstev za spodbujanje gospodarske funkcije gorskega gozda in težave pri zbiranju gozdarskih podatkov. Ali v Italiji pri izvajanju protokola obstajajo težave, ni bilo mogoče ugotoviti, ker ta država na vprašanje v zvezi s tem ni odgovorila.

Pri naravnih gozdnih rezervatih, ki so jih določili v Avstriji, še niso zastopani vsi ekosistemi gorskega gozda. Varovalne funkcije gozdnih sestojev v naravnih gozdnih rezervatih v Franciji ne zagotavljajo, v Avstriji pa le deloma. Določitev naravnih gozdnih rezervatov na območju zasebnih gozdov v Nemčiji, Franciji in Sloveniji praviloma ne poteka v skladu z dolgoročno učinkovitim dogovorjenim varstvom narave³² (10. člen protokola o gorskem gozdu).

V Avstriji in Sloveniji trenutno le deloma v zadostni meri spodbujajo pridobivanje nadomestil za gospodarjenje z gozdovi v oteženih gospodarskih razmerah in storitve, ki se opravljajo pri gospodarjenju z gorskimi gozdovi. Lastniki gozda v Nemčiji in Franciji nimajo splošne pravice do primerne in storitvi ustreznega nadomestila, če je treba pri gospodarjenju z gorskimi gozdovi opraviti storitve, ki presegajo obstoječe, s pravnimi predpisi predvidene obveznosti. V Avstriji taka pravica obstaja le deloma³³. V Nemčiji in Franciji potrebnega instrumentarija za financiranje ukrepov za spodbude in nadomestila niso ustvarili, v Avstriji le deloma (11. člen protokol o gorskem gozdu).

³⁰ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Franciji, Liechtensteinu, Avstriji in Sloveniji.

³¹ Težave pri izvajanju, ki zadevajo 2. člen protokola o gorskem gozdu, so obravnavane v razdelku A1.5, težave, ki pa zadevajo 4. člen in tretji odstavek 10. člena, pa v razdelku A1.1.

³² Kakšno je v Italiji stanje na tem področju, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država na to vprašanje ni odgovorila.

³³ Ali to velja tudi za Italijo, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država ni odgovorila na vprašanje v zvezi s tem.

A2.6.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A2.7 Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju turizma³⁴

A2.7.1 Učinkovitost ukrepov

Odgovori na vprašanje glede učinkovitosti ukrepov za izvajanje protokola o turizmu so zelo različni. Nemčija in Avstrija menita, da so ukrepi zelo učinkoviti. Avstrija pripominja, da bo treba še marsikaj nadoknaditi in da pritisk gospodarstva zmanjšuje učinkovitost upravljanja okolja. Francija meni, da je na ta datum težko ocenjevati sprejete ukrepe za izvajanje protokola o turizmu, saj je protokol v veljavi le kratek čas, vendar bo tako oceno mogoče narediti na podlagi socialno- ekonomskih kazalcev, ki obstajajo za celo državo in posamezna območja. Slovenija poroča, da sprejeti ukrepi nimajo zadovoljivega sinergijskega učinka, poleg tega so predvsem restriktivni in ne zajemajo vseh področij. Ali so bili ukrepi, ki so bili sprejeti v Italiji, učinkoviti, ni mogoče ugotoviti, ker ta država na to vprašanje ni odgovorila.

A2.7.2 Ugotovitve o izvajanju³⁵

Za Nemčijo težave pri izvajanju ne obstajajo. To velja tudi za Avstrijo, ki sicer opozarja na trenutno še izredno slabo poznavanje protokola o turizmu. Francija omenja, da se ukrepi za diverzifikacijo ponudbe v zimskošportnih središčih le počasi uveljavlja, čeprav bi bilo to pomembno zaradi podnebnih sprememb. Slovenija nasprotno navaja težave pri izvajanju protokola o turizmu, saj trenutno še vedno ni dovolj skupnih nadsektorskih in konkretnih akcijskih razvojnih načrtov ter ukrepov za tiste sektorje, ki sinergijsko vplivajo na turizem. Ali je Italija pri izvajanju protokola imela težave, ni bilo mogoče ugotoviti, ker ta država na vprašanje v zvezi s tem ni odgovorila.

Slovenija še ni začela izvajati obstoječega strateškega dokumenta s področja trajnostnega turizma. Vzorčni modeli, razvojni programi in sektorski načrti za trajnostni razvoj turizma, ki so jih pripravili v Avstriji, ne omogočajo presoje in primerjave prednosti in slabosti načrtovanega razvoja glede socialno-ekonomskih vplivov na domače prebivalstvo in javna finančna sredstva. Štajerska pripravlja generalni načrt razvoja turizma, ki bo kompleksna vprašanja obravnaval širše. V Sloveniji sta ocena in primerjava z vidika socialno-ekonomskih vplivov na domače prebivalstvo izvedljivi le deloma. Za Slovenijo in deloma tudi za Avstrijo to prav tako ni možno z ozirom na posledice za tla, vodo, zrak, naravno ravnovesje in podobo krajine³⁶ (5. člen protokola o turizmu).

V Franciji se naravno ravnovesje in občutljivost biotopov bolj ali manj upošteva pri ureditvi, vzdrževanju in uporabi smučarskih prog. Če se ta ukrep res izvaja, je odvisno od pomembnosti projekta v gospodarskem in socialnem smislu. V Franciji na smučiščih ne omejujejo spreminjanja terena in preurejenih površin ne zazelenijo s samoniklimi rastlinskimi vrstami,

³⁴ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Evropski Uniji, Franciji, Liechtensteinu, Monaku, Avstriji in Sloveniji.

³⁵ Pomanjkljivosti, ki zadevajo 6. člen, drugi odst. 15. člena in 16. člen protokola o turizmu, so obravnavane v razdelku A 1.4, pomanjkljivosti, ki zadevajo 18. člen, pa v razdelku A 1.1.

³⁶ Ali v Italiji izdelani planski dokumenti omogočajo primerjavo prednosti in pomanjkljivosti načrtovanega razvoja, kar zadeva javne finance, ni bilo mogoče ugotoviti, ker ta država na to vprašanje ni odgovorila.

vendar pa študije o teh vplivih, ki so izdelane v okviru pridobitve dovoljenja za obratovanje smučarskih žičniških naprav, tovrstna priporočila vsebujejo³⁷ (14. člen protokola o turizmu).

A2.7.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A2.8 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju prometa*³⁸

A2.8.1 Učinkovitost ukrepov

Pogodbenice različno ocenjujejo, kako učinkoviti so ukrepi, sprejeti zaradi izvajanja prometnega protokola. V Nemčiji so s spremembami pri oblikovanju cen in z razširjeno ponudbo uspeli občutno povečati kakovost in privlačnost javnega potniškega prometa. Poleg tega so bile zvezne avtomobilske ceste, ki ležijo na območju veljavnosti Alpske konvencije, opremljene s posebnimi napravami, ki vplivajo na promet in ki uspešno prispevajo k večji varnosti v prometu in preprečujejo zastoje. V Avstriji imajo ukrepi za izboljšanje javnega prometa in železniškega tovornega prometa zelo pozitiven učinek. Sprejeti ukrepi so pripomogli k občutnemu povečanju železniškega prometa v letih 2003-2007, istočasno pa se je še bolj povečala rast cestnega prometa. Zaradi odprave sistema ekotočk je bilo mogoče v letih 2004 in 2005 zaznati manjšo uporabo t. i. potujoče avtoceste. Z doslednim spodbujanjem železnice in kombiniranega prometa pa je od leta 2005 dalje vendarle spet zaznati povprečno 19-odstotno letno rast, kar pa se izkaže za relativno zaradi porasta cestnega tovornega prometa. Poleg tega se je zaradi sprejetih ukrepov varstva pred hrupom izboljšala kakovost življenja prebivalcev vzdolž prometnih osi višjega razreda. Ocena učinkovitih ukrepov in njihove izvedbe pogosto še ni bila opravljena. V Sloveniji se Alpska konvencija pri obravnavi vprašanj s področja prometa na območju Alp še ne upošteva. Poglavitne težave se tukaj odražajo v vedno večjem tranzitnem prometu, posrednem spodbujanju prometa osebnih vozil in zanemarjanju javnega prometa. V Kot se je izkazalo, Francija do zadnjega roka težko ocenjuje učinkovitost ukrepov, sprejetih zaradi izvajanja protokola o prometu, kajti ta je začel veljati šele pred kratkim. Ali so bili ukrepi, ki so bili sprejeti v Italiji, učinkoviti, ni bilo mogoče ugotoviti, ker ta država na to vprašanje ni odgovorila.

A2.8.2 Ugotovitve o izvajanju³⁹

Nemčija in Slovenija pri izvajanju ne zaznavata težav. To ne velja za Francijo, ki z 11. členom protokola o prometu kot problematična področja navaja natančno definicijo pojma „ceste višjega razreda“ in usklajevanje določenih projektov, ki so bili načeloma sprejeti pred 31. 10. 2000. Tudi v Avstriji gredo usmeritve za odvijanje prometa deloma še vedno v napačno smer. Tako so poslovne cone še vedno priključene na prometno infrastrukturo višjega reda, obenem pa se opuščajo železniške povezave. Zaradi odprave sistema ekotočk in zgornje meje cestnin za tovorna vozila na ravni transportnih stroškov ni bilo mogoče doseči cilja zmanjšanja obremenitev, ki jih povzroča čezalpski daljinski tovorni promet. Poleg tega se je zaradi rasti cestnega tovornega prometa in zaradi povečane rabe dizelovih avtomobilov v zadnjih letih

³⁷ Ali to velja tudi za Italijo, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država ni odgovorila na vprašanja v zvezi s tem.

³⁸ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Franciji, Liechtensteinu, Avstriji in Sloveniji.

³⁹ Težave pri izvajanju, ki zadevajo 7. in 14. člen protokola o prometu, so obravnavajo v razdelku A.1.3, težave, ki zadevajo drugi odstavek 8. člena, pa v razdelku A1.1, težave, ki zadevajo prvi odstavek 12. člena, v razdelku A.1.4 in tiste težave, ki zadevajo prvi odstavek 15. člena, pa v razdelku A.1.8.

zaostrila problematika prekoračenja imisijskih mejnih vrednosti pri NOx in delcih oziroma finem prahu. Ali v Italiji obstajajo pri izvajanju težave, ni bilo mogoče ugotoviti, ker na to vprašanje država ni odgovorila.

Italija in Slovenija ne podpirata prizadevanj, da bi se za zmanjšanje deleža tranzitnega tovornega prometa po kopnem uporabljalo zmogljivosti plovbe (10. člen protokola o prometu).

V Franciji in Avstriji javnemu prometu pri gradnji turističnih objektov ne dajejo prednosti na splošno, temveč le v nekaterih primerih⁴⁰ (13. člen protokola o prometu).

A2.8.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

A2.9 *Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju energije*⁴¹

A2.9.1 Učinkovitost ukrepov

Ali so ukrepi, ki so jih sprejele pogodbenice Alpske konvencije, delovali učinkovito, ni bilo mogoče ugotoviti, ker države na to vprašanje niso odgovorile.

A2.9.2 Ugotovitve o izvajanju⁴²

Avstrija, Nemčija in Slovenija ugotavljajo, da pri izvajanju ni bilo težav. Ali sta Francija in Italija težave pri izvajanju protokola imeli težave, ni bilo mogoče ugotoviti, ker državi na ta vprašanja nista odgovorili.

Avstrija in Francija pri obstoječih objektih in napravah v alpskem prostoru emisij nista omejevali z uporabo primernih tehnologij in/ali goriv. Avstrija navaja, da na to vprašanje v obliki, kot jo določa vprašalnik, ni mogoče odgovoriti⁴³ (prvi odst. 8. člena protokola o energiji).

A2.9.3 Stališča pogodbenic in opazovalcev

Ni navedb.

⁴⁰ Ali to drži za Italijo in ali se preverjajo vplivi nadaljnje gradnje turističnih objektov na promet ob upoštevanju ciljev prometnega protokola, ni bilo mogoče ugotoviti, saj ta država ni odgovorila na vprašanja v zvezi s tem.

⁴¹ Glede na stanje z dne 1. 9. 2009 veljajo določbe tega protokola v Nemčiji, Evropski Uniji, Franciji, Liechtensteinu, Avstriji in Sloveniji.

⁴² Težave pri izvajanju, ki zadevajo 13. člen protokola o energiji, so obravnavane v razdelku A1.1, težave, ki pa zadevajo četrti odstavek 8. člena in drugi odstavek 9. člena, pa v razdelku A1.8.

⁴³ Ali to velja tudi za Italijo in Slovenijo, ni bilo mogoče odgovoriti, saj ti državi nista odgovorili na vprašanja v zvezi s tem.

B Primerjava stanja na področju izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov s stanjem iz poročila Odbora za preverjanje, predloženega na X. Alpski konferenci

Namen rednega preverjanja, ali so pogodbenice izpolnile sprejete obveznosti v skladu s sklepom VII/4 Alpske konference, je dobiti dejansko sliko o izvajanju Alpske konvencije. Primerjava stanja na področju izvajanja Alpske konvencije v poročilu odbora za preverjanje, ki ga je pripravil za X. Alpsko konferenco s stanjem, ki je razvidno iz gradiva za drugi postopek preverjanja, omogoča napredek pri izvajanju in odkrivanje morebitnih na novo nastalih težav pri izvajanju kot tudi ustrezno prilagoditev morebitnih sklepov in priporočil XI. Alpske konference.

Postopek, ki je bil izbran za omenjeno primerjavo, je najprej predvideval primerjavo izjav pogodbenic iz nacionalnih poročil 2005 z izjavami iz poročil 2009⁴⁴. V naslednji fazi je bila napravljena primerjava gradiva, ki so ga pogodbenice predložile za drugi postopek preverjanja, s poročilom Odbora za preverjanje, predloženim X. Alpski konferenci.

Iz analize poročil je mogoče ugotoviti naslednje glavne razlike glede stanja izvajanja Alpske konvencije in njenih protokolov sklicujoč se na določila iz priporočil sprejetih na X. Alpski konferenci:

V zvezi z **okrepitvijo sodelovanja pogodbenic na področju izvajanja vseh protokolov Alpske konvencije, zlasti na področjih urejanja prostora in prometa** poroča Avstrija o napredku pri upoštevanju dolžnosti vzajemnega obveščanja v skladu z drugim odstavkom 10. člena protokola o urejanju prostora in prostorskega razvoja ter dolžnosti posvetovanja v skladu z drugim odstavkom 8. člena protokola o prometu, ki določata, da je treba pri projektih, ki vplivajo na ureditev prostora in razmere okolja sosedne pogodbenice, pravočasno obvestiti njene organe oz. pri projektih za prometne infrastrukture, ki imajo pomemben čezmejni vpliv, opraviti potrebne konzultacije s pogodbenicami, ki jih to zadeva. Nemčija se z drugimi pogodbenicami posvetuje, preden sprejme pomembne odločitve v zvezi z izvajanjem protokola o gorskem gozdu.

Glede **izpopolnitve ukrepov za zagotavljanje racionalnega in varnega odvijanja prometa v prometnem omrežju, ki bo čezmejno med seboj usklajeno in v skladu z določbami 7. člena protokola o prometu**, se pokaže drugačna slika: medtem ko Nemčija in Avstrija omenjata izboljšave pri zaračunavanju eksternih stroškov povzročitelju, diferenciranih po obremenitvah, pa Avstrija navaja, da se je na področju preusmeritve prevoznih storitev na okolju prijaznejša prometna sredstva in intermodalne prevozne sisteme kot tudi pri zajemanju in izkoriščanju potencialov za zmanjšanje prometa stanje poslabšalo.

Glede **upoštevanja ciljev protokola o gorskem gozdu v politiki na drugih področjih v skladu z 2. členom** so v Liechtensteinu deloma zmanjšali stalež parkljaste divjadi do mere, ki

⁴⁴ Pravzaprav je tako primerjavo mogoče opraviti pri tistih nacionalnih poročilih, ki so bila predložena leta 2005 kot tudi leta 2009 in so bila v celoti izdelana v skladu z obliko, ki jo je Stalni odbor določil na 28. seji. Razen nacionalnih poročil Monaka in Evropske unije, ki sta bili predloženi leta 2005, tudi ni mogoča primerjava odgovorov v poročilih 2009, ki sta jih predložili Francija (izjema je protokol o hribovskem kmetijstvu) in Italija v posebnem delu vprašalnika. Zaradi različne oblike poročanja v letih 2005 in 2009 je taka primerjava izvajanja Alpske konference v Lichtensteinu in Švici mogoča samo deloma.

je sprejemljiva za gozdove. Pri divjadi, kot so srne in gamsi, je bil dosežen stalež, ki zagotavlja sprejemljivost za gozdove. Avstrija navaja, da je na mnogih območjih stalež divjadi še vedno previsok, tako da naravno pomlajevanje prilagojeno posameznim lokacijam v gorskih gozdovih brez posebnih varovalnih ukrepov ni mogoče. Na lokalnem in regionalnem nivoju so že bili sprejeti ustrezni ukrepi, vendar je do celovite rešitve še daleč.

Glede **izboljšanja usklajevanja politike na različnih področjih v skladu s 6. členom protokola o urejanju prostora** v Avstriji menijo, da za preprečevanje tveganj, povezanih z enostransko rabo prostora, zadostujejo obstoječi instrumenti.

Tudi pri določbah, ki niso predmet priporočil X. Alpske konference, se pokaže enaka slika glede stanja pri izvajanju, saj se to v bistvu ni spremenilo. Razlike so bile ugotovljene le na naslednjih področjih:

Iz predloženega materiala je glede splošnih obveznosti v skladu z drugim odst. 2. člena črke a do l in v skladu s 3. in 4. členom okvirne konvencije razvidno, da na področju prostorskega načrtovanja ni več pomanjkljivosti, na področju varstva narave in urejanja krajine pa so pomanjkljivosti samo naštet.

Napredek je opaziti pri izvajanju protokolov o urejanju prostora, varstvu narave, hribovskem kmetijstvu in pri prometnem protokolu.

Nemčija je v načrte in programe za urejanje prostora vnesla ukrepe za spodbujanje uporabe prometnih sredstev, sprejemljivih za okolje, ukrepe za okrepitev usklajevanja in sodelovanja med različnimi prometnimi sredstvi in ukrepe za izboljšanje ponudbe javnih prevoznih sredstev (9. člen protokola o urejanju prostora).

Liechtenstein sedaj pospešuje vzpostavljanje območij miru za prosto živeče kopitarje, zlasti v zimskem času, na podlagi temeljnih znanstvenih raziskav, ki jih je opravil v sodelovanju s sosednjo avstrijsko zvezno deželo Vorarlberg (11. člen protokola o varstvu narave).

V prizadevanju za izboljšanje življenjskih razmer zaposlenih v kmetijstvu in gozdarstvu, je Nemčija sprejela tudi ukrepe za izboljšanje prometnih povezav in razvoj kmetijskih in gozdnih površin (15. člen protokola o hribovskem kmetijstvu)

Avstrija poroča o vidnem napredku pri izvajanju 13. člena protokola o prometu, saj je nadaljnja gradnja turističnih objektov sedaj povezana s sprejetjem preventivnih in izravnalnih ukrepov za doseg ciljev prometnega ali drugih protokolov. Poleg tega ima pri tem prednost javni promet – ne sicer v celoti, a vendarle v posameznih primerih.

V zvezi s protokolom o gorskem gozdu Avstrija glede na spremembe pri odgovorih v svojem poročilu pripominja, da pomanjkljivosti in protislovja pri izvajanju Protokola Alpske konvencije o gorskem gozdu sploh niso bila odpravljena, ampak so deloma postala še izrazitejša.

C Morebitni pregledi na kraju samem

V času poročanja ni bilo poizvedb na kraju samem v skladu s točko II 3.1.3 sklepa VII/4 Alpske konference.

D Morebitni zahtevki za preverjanje

V času poročanja pogodbenice ali organizacije s statusom opazovalca niso predložile zahtevkov za preverjanje domnevnega neupoštevanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov v skladu s točko II.2.3. sklepa VII/4 Alpske konference.

E Zaključki

Primerjava podatkov o aktualnem stanju na področju izvajanja Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov s stanjem v poročilu Odbora za preverjanje, predloženega na X. Alpski konferenci, ne pokaže bistvenih razlik.

V skladu s točko II.2.5 sklepa VII/4 Alpske konference zato Odbor za preverjanje predlaga Stalnemu odboru, da XI. Alpsko konferenco pozove, da obdrži priporočila, sprejeta na X. Alpski konferenci in pogodbenice pozove, da okrepijo ukrepe, ki so potrebni za njihovo izvajanje.

Kljub dejstvu, da so bile skupne prednostne naloge določene, se je izkazalo, da je tudi tekoči postopek preverjanja preobsežen. Zaradi obsega predloženega gradiva je bilo oteženo spoštovanje rokov za izvedbo postopkov, določenih v točki II.3.2 sklepa VII/4. To zlasti velja za preverjanje izvajanja ukrepov za odpravljanje pomanjkljivosti, ki so jih napovedale pogodbenice (točka II.3.2.5 sklepa VII/4).

Poleg tega je bilo v okviru tekoče razprave o prihodnosti Alpske konvencije govora tudi o potrebi nadaljnega razvoja postopka poročanja in načina dela Odbora za preverjanje (glej dokument PC43/4, vmesno poročilo predsedstva in Stalnega sekretariata z dne 15. julija 2010 in dokument PC44/B3a). Pri tem je bilo večkrat opozorjeno, da bi se moral postopek preverjanja osredotočiti na bistvene in trenutno še obstoječe pomanjkljivosti pri izvajanju, da bi bilo tako mogoče izdelati konkretne rešitve. Poleg tega je bilo večkrat sproženo vprašanje učinkovitejše vključitve izsledkov Odbora za preverjanje v delo Stalnega odbora.

Odbor za preverjanje zato predlaga Stalnemu odboru v obravnavo na XI. Alpski konferenci, da ga ta pooblasti za ponovno oblikovanje mehanizma za preverjanje v skladu s sklepom VII/4 in v smislu izkušenj iz prvega in drugega postopka za preverjanje, kakor tudi ob upoštevanju stališč pogodbenic in opazovalcev glede preoblikovanja mehanizma. To vključuje, če bo potrebno, tudi poenostavitev standardizirane strukture rednega poročanja pogodbenic. Revidiran postopek preverjanja bo predložen v odločanje XII. Alpski konferenci.

Datum predložitve poročila

	de	fr	it	SI
A	03.09.2009	04.09.2009	04.09.209	04.09.2009
CH	02.09.2009	27.11.2009	27.11.2009	27.11.2009
D	28.08.2009	01.09.2009	15.09.2009	28.08.2009
EU				
F	01.02.2010	20.11.2009	10.02.2010	01.02.2010
FL	17.09.2009			
I	22.09.2009	22.09.2009	22.09.2009	22.09.2009
MC				
SL	15.09.2009	15.09.2009	15.09.2009	04.09.2009

Preglednica 1

Legenda: vpisani podatek = datum predložitve poročila v inačici vprašalnika, ki jo je Stalni odbor odobril na svoji 28. seji

vpisani podatek = datum predložitve poročila v obliki povzetka, ki se naslanja na priporočila, sprejeta na X. Alpski konferenci

Rok za predložitev nacionalnih poročil je bil v skladu s točko 3 B2 TDR sklepa X. Alpske konference 1. september 2009. V tabeli 1 je prikazan čas predložitve poročila in prevodov. Iz tega pregleda je razvidno, da so štiri pogodbenice (Nemčija, Italija, Avstrija in Slovenija) poročila v vseh jezikih Konvencije predložile do srede septembra 2009, dve pogodbenici (Lihtenštajn in Švica) pa sta poročilo predložili najmanj v enem jeziku Konvencije. Ena pogodbenica (Francija) je poročilo v vsaj enem jeziku Konvencije predložila sedem tednov po izteku roka. Dve pogodbenici (Evropska skupnost in Monako) poročila nista predložili.

**Obveznost predložitve odgovora
(Rok 01.09.2009)**

	1. del: SPLOŠNI DEL				2. del: POSEBNI DEL										
	A	B	C	D	Urejanje prostora	Varstvo tal	Varstvo narave				Hribovsko kmetijstvo	Gorski gozd	Turizem	Promet	Energija
							▣	5	6	30					
							7		32	34					
A	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
CH	•	•	•	•											
D	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
EU	•	•	•	•		•					•		•		•
F	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•
FL	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
I	•	•	•	•											
MC	•	•	•	•	•	•	•		•				•		
SL	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

Preglednica 2

Legenda:

• = Pogodbenica je dolžna odgovoriti na ustrezno vprašanje ali ustrezen del vprašalnika

▣ = Vsa vprašanja iz protokola razen vprašanj št. 5, 6, 7, 30, 32 in 34.

Zaradi boljše preglednosti so podatki glede izvora in izdelave poročila ter obe vprašanji o ratifikaciji protokolov vključeni v del 1 A.

Sklep v skladu s TDR B2, točko 3 X. Alpske konference predvideva, da morajo pogodbenice predložiti dopolnjeno in/ali ažurirano nacionalno poročilo. Pet pogodbenic (Nemčija, Francija, Italija, Avstrija in Slovenija) so v ta namen uporabila vprašalnik v različici, ki jo je Stalni odbor odobril na 28. seji. Vprašalnik predvideva, da morajo vse pogodbenice odgovoriti na vprašanja v splošnem delu različice vprašalnika, medtem ko na vprašanja v posebnem delu odgovarjajo le tiste pogodbenice, ki so z mednarodnopravnega vidika vezane na upoštevanje ustreznih protokolov. Poleg tega je treba v posebnem delu, ki se nanaša na protokol o varstvu narave, odgovoriti na 5. vprašanje le v primeru, da protokol velja že več kot tri leta, na 6. in 7. vprašanje v primeru, da protokol velja več kot pet let, na 30., 32. in 34. vprašanje pa le, če protokol velja več kot dve leti. Rok za ugotavljanje, ali so pogodbenice izpolnile obveznost predložitve odgovorov, se je iztekel 1. 9. 2009. Dve pogodbenici, Lihtenštajn in Švica, sta za dopolnitev oz. ažuriranje svojih nacionalnih poročil za l. 2005 izbrali skrajšano različico, ki se ravna po priporočilih za uresničevanje ciljev Alpske konvencije, ki jih je X. Alpska konferenca namenila pogodbenicam.

Preglednica 2 v prilogi prikazuje, v katerih primerih so bile pogodbenice Alpske konvencije dolžne podati odgovor v tekočem postopku preverjanja. Vsi odgovori, s katerimi pogodbenice presegajo obveznost podajanja odgovorov, se štejejo za prostovoljne. To možnost sta izkoristili dve pogodbenici: Švica in pa Italija, ki je obsežno odgovorila na skorajda vsa vprašanja iz 2. dela.